

DARBININKAS

LIII NR. 70 SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. PENKTADIENIS - FRIDAY, SPALIS - OCTOBER 25, 1968 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTŲ

Vėl apie dialogą su netikinčiais

Didžioji klaida, kai ateistų neskiria nuo komunistų

Frank Koenig, sekretoriato netikinčiųjų reikalų pirmininkas

Vatikano sekretariatas santykiams su netikinčiais pasiskelbė naujas direktyvas "dialogui su netikinčiais". Direktyvos plačios — 32 puslapiai. Bet informacijų apie jas tepastebėta šykščiai. N. Y. Times paskelbė net daugiau nei The Tablet.

Dialogas — pavojingas ar ne?

Iš tų nepilnų apie direktyvų turinį informacijų susidaro įspūdis, kad sekretariatas gavo nemažą įspėjimų apie to dialogo pavojingumą. Į tai atsakydamas, sekretariatas aiškina, kad dialogas nepavojingas. Nepavojingas, jei jis

- eina nuoširdumo ir abipusio respekto dvasia;
- abidvi pusės yra nuoširdžiai ištikimos savo įsitikinimui;
- siekia gilesnio pažinimo ir kiek galint bendresnių taškų suradimo;
- siekia tiesos.

Tokiais atvejais dialogas gali būti naudingas, kai sprendžiama daugelis pasaulio problemų.

Tačiau direktyvos įspėja, kad tie krikščionys, kurie dalyvauja dialoge, turi būti gerai susipažinę su krikščionišku mokslu ir su priešingos pusės pažiūromis diskutojamuoju klausimu. Įspėja, kad nebūtų išduotos savojo tikėjimo tiesos vardan "taikingų impulsų".

Dialogas — su kuo ir koks?

Sekretariato pirmininkas yra Vienos arkivyskupas kardinolas Franz Koenig. Spalio 1 spaudos konferencijoje, pristatydamas minėtas direktyvas, jis kalbėjo, kad dialogas turi būti "protingas" ir siekti bendradarbiavimo "specialiais uždaviniais".

Kardinolas įspėjo taip pat, kad katalikai ir kiti krikščionys žinotų, jog "ateistai — ar jie būtų marksistai ar humanistai — gali rodyti pastangų išnaudoti politikai katalikų pareiktas pažiūras, kurios tariamai patvirtintų ateistų teigimus". Dėl to dialogas, ar jis būtų privatus ar viešas, turi būti priderintas prie vietos sąlygų ir priartas vietos dvasinio autoriteto. — N. Y. Times pažymi, kad ši kardinolo suminėta sąlyga turėtų apimti Italijos konservatyviusius ir nuosaukiuosius sluoksnius, kurie mano, kad sekretariato direktyvos gali patarnauti komunistų pastangoms paversti dialogą priemone komunistui infiltruoti tarp tikinčiųjų katalikų.

Dialogo praeitis — kas buvo pozityvu ir kas ne?

Paskelbtos nuotrupos rodo, kad Vatikanas pamatė, jog dialogas su netikinčiais davė pozityvių, davė ir negatyvių vaisių.

Pozityvius sumini N. Y. Times spalio 4. Esą kai nuo 1962 Vokietijoje esančios Paulus Gesellschaft iniciatyva prasidėjo dialogas su Čekoslovakijos komunistais (paskutinis susitikimas buvo 1967), tai jis atsiliepė didesniu vieni kitais pasitikėjimu, didesniu pačių komunistų liberalėjimu; vyskupai atgavo daugiau laisvės. Esą krikščionių socialinės idėjos

pažadinusios kai kuriuos marksistus atsisakyti savo dogmos, jog religija esanti žmonių opiumas. Esą pokalbis su marksistais vedė į pripažinimą, kad valstybėje turinti būti "pluralistinė visuomenė".

Posityvus vaisius Čekoslovakijoje buvęs ir tai, kad, NYT tvirtinimu, katalikų, protestantų ir ortodoksų vadai rugsėjo 25 (po okupacijos) išleido proklamaciją "į visus krikščionis" — ragino remti krašto komunistinius vadus ir gyvė jų pastangas mūsų "socialistinei valstybei".

Betgi šie "vaisiai" greitai buvo sulikviduoti. Maskva pamatė, kad Čekoslovakijos komunistai nustoja buvę "tikrais komunistais", ir padarė galą daugiau nei tik "dialogui". Prancūzijos komunistų partija pamerė ir Roger Garaudy, savo centro komiteto narį ir marksizmo teoretiką, už nukrypimą nuo linijos ir už savo asmenines pažiūras marksizmo vanden. (Tarp kitko jis buvo "dialogo" skelbęs, kad "marksizmas nereikalauja tikėjimą sunaikinti netgi taikingom priemonė!").

Praktika parodė, kad dialogo galimybė susiaurėjo. Garaudy knygos "De l'anathème au dialogue" (angliškas vertimas "From Anathema to Dialogue" 1966) įvado autorius Leslie DeWart, dialogo karštas šalininkas, pripažįsta, kad "nėra jokių galimybių tokiam dialogui Sovietų Sąjungoje, išskyrus asmeninę privatinę iniciatyvą" (8 p.).

Suprantama, ten nėra galimybės, nes ten nėra tų sąlygų, apie kurias buvo kalbėję direktyvos — noro tiesą pažinti, nuoširdumo ir abipusio respekto.

Norėtum priskirti prie pozityvių rezultatų ir tai, kad buvę dialogai iškalbingai įtikino, jog katalikų teologai leidosi į dialogą nepasiruošę, nepažinę komunisto dogmų, o tik vedami "taikingų impulsų"; nesuipažinę su tikrove, tik žongliuodami loginėm savokom.

O sekretariatas — ar pasiruošęs? Praeitį leidžia įtarti, kad ir sekretariato atstovai gyvena daugiau "taikingu sentimentu", o ne gyvenimo pažinimu. Tokia buvo Willebrandto delegacijos kelionė į Sovietus dialogo vesti. Vazinėjo po Maskvą, Leningradą ir grįžęs didžiavosi laimėjimu, kad pravoslavai dvasininkai aptarnaus katalikus, kur nėra katalikų kunigų. Į patį Vatikaną važinėjo iš Lietuvos Maskvos siunčiamas V. Niunka, buvo priiminėjamas, įteikinėjo memorandumus, kuriuose kalbėjo apie susipratimą su katalikų Bažnyčia, jei tik bus panaikinta Lietuvos atstovybė; jei bus pertvarkyta šv. Kazimiero seminarijos personalinė sudėtis; jei bus "išvalytas" Vatikano radijas ir kiti "jei".

Ar tie gyvenimo faktai neįrodo, kad komunisto atstovai žino, ko nori, o sekretariato na-

(nukelta į 2 ps.)

Ateis partizaninis karas, ir Brooklynas virs gaisru...

Tokių gąsdinimų rodoma Amerikos rasinės įtampos ateitis. Ji betgi reiktų suprasti greičiau kaip rinkiminę propagandą

Aktualu buvo sekti Apollo kelionę, kuri iš dalies atitraukė dėmesį nuo rinkimų kovos, bet ji baigėsi. Aktualus buvo Amerikos slaptas siūlymas sustabdyti bombardavimą Vietname — tai galėjo būti priemonė rinkimų eigai paveikti. Bet komunistai į siūlymus dar neatsakė. Suaktualintas tad dabar vidaus tvarkos pakrikimas. To pakrikimo stipriausi ženklai pačiame New Yorke — mokytojų streikas, policininkų masinės "ligos", gaisrininkų susiaurinta tarnyba. Labiausiai dėmesys kreipiamas į pakrikimą, kylantį ir didėjantį iš rasinės įtampos ir turintį reikšmės artėjantiems rinkimams.

Sios įtampos galimus ateities pramatymus vaizdingai rodė James Reston (NYT spalio 23). Tai, kas dedasi Ocean Hill — Brownsville, esą tik pradžia. Kai kurie iš nuosaukiųjų ir įtakingųjų negrų vadų Restono kalbėje apie galimą "atvirą partizaninį karą", kurio tikslas perimti civilinio gyvenimo kontrolę į negrų rankas negrų gyvenamose srityse.

Toks negrų siekimas kelia baltųjų opoziciją, kuri virs aktyviu pasipriešinimu lapkričio 5 balsavimuose. Ta opozicija kenks Humphrey, kuris savo praeitim žinomas kaip demonstruojančių ir protestuojančių rėmėjas. Opozicija parems Nixoną, kuri žadasi įvesti tvarką.

Kokią tvarką ir kokių būdu? Pagal Restono informaciją negrų vadai laukia, kad Nixonas sustiprins policines priemones prieš demonstruojančius ir protestuojančius bei netvarkos pačius reiškinius. Humphrey tuo tarpu imtųsi priemonių prieš tų reiškinų priežastis.

Bet jei tos Nixono priemonės (pagal Restono minimų vadų pareiškimą) bus tokios, kad jos panaikins Ocean Hill-Brownsville decentralizacijos eksperimentą, tai "Brooklynas virs gaisru".

Tokis šiurpus ateities pramatymas gali būti vartojamas iš vienos pusės kaip propagandinė priemonė, kuri turi atbaudyti nuo Nixono. Iš kitos pusės šiurpūs dabarties vaizdai New Yorke yra priemonė, kuri rodo, iki kokio alkigatvio yra privedę Amerikos visuomenę "liberalai". N. Y. Post vertina, kad ši banga prieš "liberalus" dabartinėje masėje auga. Ir Restonas pripažįsta, kad Nixonas turi mažai šalininkų tarp de-

monstruojančių bei protestuojančių, tarp intelektualų, bet auganti masės banga reiškiasi jo naudai.

Lindsay sunkios dienos nesibaigė

New Yorke majoras Lindsay neistengia tvarkos atstatyti. Mokytojų federacija tebestreikuoja. Apie tūkstantis laiškų pasiekė gubernatorių su reikalavimais Lindsay pašalinti. Sutarčių su policininkais ir gaisrininkais neįstengia sudaryti. Kol sutartis nepasirašyta, daugelis policininkų nesirodo tarnyboje — praneša, kad serga "Hong Kongo flu" ir gydosi alaus bokalu. Spalio 23 prie majoro būstinės piketavo 1500 policininkų su šūkais: "Lindsay šalin", Mes norime majoro Daley". Tokių "ligonių" spalio 23 buvo 2,601. Nuo spalio 23 policininkų "liga" užsikrėtė ir gaisrininkai.

Rinkiminėje kovoje reiškia mas nepasitikėjimas Gallupo ir Harris nepasiruošimo opozicijos procentais. Pastebimas Humphrey įtakos didėjimas; nors Nixonas yra pralenkęs, bet skirtumas tarp Nixono ir Humphrey mažėja.

Dėl Pueblo laivo N. Y. Post tikina, kad derybos vedančios į Amerikos atsiprašymą. Esą ieškoma atsiprašymo formulės.

Dėl Vietnamo — komunistai rodosi su stipresniais nervais

Vietnamo reikalų valst. sekret. Rusk tarėsi su Sovietų Drobryninu, prezidentas LBJ tarėsi su jungtiniu štabu. Amerika pademonstravo savo gerą valią, viešai paleisdama 14 Vietnams belaisvių, slaptai pateikdama sąlygas bombardavimui sustabdyti.

Hanoi lig šiol jokio atsakymo nedavė. Tik spauda išvadiavo Ameriką iš naujo agresoriais, kurie turėtų paleisti visus belaisvius, nes juos jie "ne teisėtai" pagrobė. Spauda pakartojo, kad derybos tegalimos, kai Amerika be sąlygų sustabdytų bombardavimą.

Vietname tuo pačiu metu 6 mylios nuo demilitarizuotos zonos komunistai bombardavo partrankom marinių bazę ir sudaužė ligoninę, kurią kariuomenė buvo atidavusi vietos vaikų klinikai. Puolė taip pat prie Danango.

Amerikos karinė vadovybė pastebė, kad komunistai pergrupuoja savo kariuomenės dalinius.

Paryžiuje spalio 23 Hanoi atstovas pakartojo Harrimanui, kad Amerika turi pripažinti P. Vietnamo valios reiškiu ne Saigono vyriausybę, bet Vietkongą ir "Išlaisvinimo frontą". Po pustrėčios valandos pasikapojimo 27 posėdis baigėsi vėl be nieko. Kitas numatytas spalio 30.

Pietų Vietname komunistų agresija sumažėjo. Per savaitę iki spalio 5 žuvo amerikiečių tik (!) 190. Per savaitę prieš rugpiučio 31 buvo žuvę 408. Ar tai derybų vaisius, ar karinis išsekimas, ar pasirengimas naujai ofensyvai — tuo tarpu tik spėliojama.

Ispanija spalio 16 per J. Tautas ieško paramos Gibraltaro klausimu prieš Angliją. Palankumo susilaukė iš arabų ir komunistų. Argentina pareiškė taip pat pretenzijas į Falkland salas, kurias dabar valdo Anglija. Anglijai susitarti paskutinėse derybose su Rodezija — nepavyko.

Jugoslavija ir Vokietija spalio 12 atnaujino diplomatinis santykius.

Atrodo, kad komunistai laikosi senos taktikos: spausiti praeitininką tais pačiais reikalavimais, tikintis, kad jo nervai bus palaužti.

A. Harrimanas atstovauja Amerikai Paryžiaus Konferencijoje

A. Harrimanas atstovauja Amerikai Paryžiaus Konferencijoje

KAS ĮDOMAUS IŠ APOLLO KELIONĖS

Apollo 7 su astronautais W. M. Schirra, D. F. Eisele, W. Cunningham spalio 22 d. 7:11 v.r. baigė savo 11 dienų kelionę. Ji laikoma pasisekus daugiau nei 100 procentų. Astronautai atliko visus numatytus manevravimus (nors Schirra ir atsisakė vykdyti kai kuriuos nurodymus iš žemės, klausdamas, kokis "idiotas" galėjo juos duoti!). Kelionė atliko dideliu tikslumu: nusileido 6 minutėm anksčiau, nei buvo numatyta ir trečdaliu mylios nuo skirto taikinio.

Erdvėje skrido 17,500 mylių per valandą greičiu, padarė 163 ratus apie žemę, išbuvo 260 valandų kelionėje. Buvo 207 mylių aukštyje prie Hawaii, kai smaigalys-kapsulė su astronautais atsiskyrė ir po 10 minučių viršum N. Meksikos jau buvo 115 mylių aukštyje; viršum N. Orleano įsinėrė į atmosferą 80 mylių aukštyje ir 16,675 mylių greičiu. Nuo atmosferos kapsulė įkaito iki 3,200 laipsnių, bet kabinos tempera-

tūra nepakilo per 80 laipsnių. Kai kabinos greitis pasiekė 316 mylių, atsidarė du parašutai maždaug 24,000 pėdų aukštyje. Dar po poros minučių 10,000 pėdų aukštyje atsidarė 3 mažesni parašutai ir kritimą iš 319 mylių sumažino iki 22 mylių, kai pasiekė Atlanto paviršius.

Vienas nepasisekimas — kabinos apvirto vandeny smaigalium, ir po 20 minučių atvykęs helikopteris nuleido narus, kurie pritaistė nailoninius balonus, atvertė kapsulę, tą 11,700 svarų namelį, kuriame trys astronautai išgyveno 11 dienų.

Jų pastebėti trūkumai bus pašalinti Apollo 8, ir naujai kelionė aplink mėnulį numatoma gruodžio mėn. Nuo Apollo 6 katastrofos, kurioje žuvo trys astronautai, praėjo 21 mėnuo. Tiek laikoma buvo sutrukdyta kelionė į mėnulį, kuris pagal dabartinius pramatymus turėtų būti pasiektas 1969 vasarą.

Kanadoje min. pirm. Trudeau pasiūlė įstatymą, kuriuo valdžios įstaigos padaromos dvi-kalbės — su anglų ir prancūzų kalbom.

Kas yra žydas — lig šiol neišaiškinta

Izraelio vyriausiam teisme vėl iškilo klausimas: kas yra žydas? Klausimą iškėlė karininkas Benjamin Shavit, 33 metų, vedęs neżyde, prancūzė-skotė. Abudu prisistatė valdžios įstai-gom kaip "netikintieji". Jų vaikai buvo įregistruoti kaip gimę iš tėvo žydo ir motinos neżydės — taigi neżydai. Tėvas iš-kėlė bylą, kodėl jo vaikai neįregistruoti kaip žydai. Teisme prokuroras aiškino, kad tarp

tikėjimo ir tautybės nesą skirtumo. Karininkas tvirtino, kad jis esąs be tikėjimo, betgi valdžios akyse laikomas žydu, taigi ne tikėjimas padaro žydu. Byla ligi šiol neišspręsta. Bet ji nėra pirmoji, su kuria teismui teko susidurti: 1962 žydas Daniel priėmė krikščionių tikėjimą ir norėjo vyktį į Izraelį. Jo neįsileido, nes teismas išaiškino, kad dabar jis nebeżydas.

Istorijadėl "Katalikų reporterio"

Kansas City vyskupas Charles H. Helmsing atsiribojo nuo "National Catholic Reporter" — pakaltino, kad laikraštis "paineigė daugelį katalikų tikėjimui brangių vertybių", virto tribūna kai kurių autorių erezijom apie Mariją, Kristų, piežių; vyskupas ragino, kad laikraščio redaktoriai laikytų garbingu dalyku išimti iš laikraščio vardo "Catholic".

Minimas laikraštis pradėjo eiti nuo 1964. Buvo remiamas vyskupo, gavo nemokamai nau-

Olandijoje pritrūko dialogo tarp kunigų

Olandijos tradacionalistų sąjūdis, šv. Mykolo Legionas, pasisakė prieš kunigą Edward Schillebeeckx, dominikoną. Esą "daugelis Olandijos ištikimų katalikų jau eilė metų aliarmuoja dėl Tėvo Schillebeeckx skelbiamų liberalistinių pažiūrų. Jie norėtų, kad jo knygos būtų patikrintos. Jie reiškia vil-tis, kad bus imtasi priemonių apsaugoti tikėjimui Olandijoje".

Minimo dominikonono knygos atsidūrė Vatikano "doktrinalinėje kongregacijoje". Tada Olandijos vyskupai susirinko ir pasiuntė popiežiui telegramą, apgailestaudami, kad Tėvo Schillebeeckx knygos tikrinamos, ir reiškė jam visišką pasitikėjimą. O 28 kunigai teologai pasirašė laišką, kuriuo protestuoja prieš tikrinimą ir gina savo kolegą dominikoną.

Apollo 7 astronautai grįžė: W. M. Schirra, D. F. Eisele, W. Cunningham

Aš stoviu čia jau septyniadešimt penkerius metus...

Taip rašo prel. Juozas A. Karalius, šv. Jurgio parapijos klebonas, pratarė knygos "Lietuvių šv. Jurgio parapija", kurią parašė dr. Antanas Kučas, Scrantono universiteto profesorius, ir kuri yra skirta tos bažnyčios bei parapijos 75 metų pagerbti.

Knyga yra 316 puslapių — 153 puslapiai lietuviškai, nuo 155 iki 316 angliškai — vertimą parūpino kun. Juozas A. Neverauskas.

Knyga parašyta paprasta, vaizdinga kalba. Parašyta patraukliai — pradėjęs skaityti nenori nutraukti, iki baigsi.

Skaitai ir gauni išpūdį, lyg Shenandoah, Pa., tas anglių kasyklų kraštas, buvo pirmųjų lietuvių ateivių lopšys; lyg iš čia plito pirmosios lietuvių pastangos suorganizuoti bažnytinį ir kultūrinį gyvenimą.

Antai: — Shenandoah miestas įsteigtas 1866 m.; jame lietuviai pradėjo kurtis nuo 1869 m. (18 p.).

— Shenandoah šv. Kazimiero bažnyčia buvo pati pirmoji Amerikoje, pastatyta vien lietuvių aukomis — 1874 (24p.).

— Shenandoah šv. Jurgio d. ja (1877) — tai buvo Amerikos pirmoji grynai lietuviška d. ja, kuriai įstatus surašė brolis Augustinas... Šv. Jurgio draugija vedė ilgą kovą su lenkais ir lenkininkais ir vadovavo pastangoms steigti gryną lietuvių parapiją (26 p.). Ji buvo įsteigta, o šv. Jurgio bažnyčia pašventinta 1891 (35 p.).

— Shenandoah pirmasis lietuvių prekybininkas buvo Jonas Bobinas, kuris 1872 m. atidarė valgomųjų daiktų krautuvę... Tuoju pat steigėsi ir lietuvių smuklės — salūnai. Shenandoah apie 1898 m. smukles laikė 59 lietuviai... Tai yra gana didelis skaičius tokiai kolonijai, kuri 1869 turėjo apie 70 asmenų, 1879 apie 600, o į šimtmečio galą pasirodė ligi 7,500.

— Shenandoah šv. Juozapo Blaivininkų draugija, įsteigta 1885 m. sudarė pirmąjį Shenandoah mieste ir visoje Amerikoje lietuvių dūdų orkestrą "The First Lithuanian Band" (40 p.).

— Pirmoji Amerikoje lietuvių kalba atspausdinta knyga yra taip pat susijusi su Shenandoah. Tai buvo brolio Augustino Zaicos iš lenkų kalbos versta "Historia Septynių Mokių", spausdinta Chicagoje 1880. Shenandoah lietuviška spaustuvė atsirado tik 1888 (48 p.).

— Pirmas lietuviškas laik-

Vėl apie dialogą...

(atkelta iš 1 psl.)

riam to labai trūksta; jiems pirmiausia reikia skaityti direktyvų išpėjimus, kad susipažintų su oponento dogmom, prieš leisdamiesi į dialogą?

O iš paskelbtų direktyvų ištraukų nežymu, ar kalbant apie netikinčiuosius yra daromas skirtumas tarp direktyvose minimo "ateisto" ir neminimo "anti-teisto", t.y. tarp to, kuris netiki, ir to, kuris aktyviai prieš tikėjimą kovoja, kaip tai turi daryti komunistas.

Jei praktiškai įmanomas ne tik dialogas, bet ir bendradarbiavimas tarp tikinčiojo ir netikinčiojo ir kovojančio prieš tikėjimą yra bendradarbiavimas kaip tarp ugnies ir vandens. Gal ugnis ir gali vandenį išgarinti. Bet ligišolinis dialogas parodė, kad komunistinis vanduo dažniau užliejo visą ugnį tų katalikų teologų, kurie degė dialogo ugnim.

Aš esu jūsų bažnyčia. Aš esu čia, nes mane pastatė gilios Dievo ir Tėvynės meilės įkvėpti jūsų tėvai ir protėviai, kurie čia atvyko iš Lietuvos...

raštis Shenandoah pasirodė 1892 m. spalio 13. Jis vadinosi Garsas. Tomo Astramsko įsteigtas ir redaguotas, sustojęs 1894 dėl lėšų stokos. Jo spaustuvę nupirko klerikas A. Milukas su J. Ramanausku. Kun. Milukas 1898 m. įsitaisė kitą

Prel. Juozas Karalius, Shenandoah lietuvių parapijos klebonas

nedidelę spaustuvę ir čia pradėjo leisti kas trys mėnesiai iliustruotą laikraštį — žurnalą Dirva. Po kiek laiko šis susijungė su Žinynu, ir taip atsirado Dirva-Zinynas. Gyvendamas Shenandoah ir kitur, kun. A. Milukas yra išleidęs apie 180 atskirų leidinių... Shenandoah spaustuvėse buvo išleista gan rimtų lietuvių autorių ir verstinių raštų, kaip antai: Dr. Jono Basanavičiaus, Kristijono Donelaičio, kun. Aleksandro Burbos, A. Jakšto, kun. J. Geručio, kun. Ambrozijaus Pabrėžos, Dr. Vinco Pietario, Šatrijos Raganos, vysk. Motiejaus Valančiaus, vysk. Giedraičio Sv. Rašto vertimas ir daug kitų (50 p.).

— Shenandoah dvejus metus (1897-1899) buvo leidžiamas Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas Tėvynė, kurį įsteigė kun. Jonas Žilinskas. Taip pat porą metų (1896-98) čia buvo socialistinės krypties Pennsylvanijos Darbininkas, kurį redagavo R. P. Kuncmonas. Tarp 1899-1901 m. čia buvo leidžiama Viltis, darbininkams skirtas laikraštis, kurio pirmuoju redaktorium buvo kun. A. Kaupas. Ilgiausiai Shenandoah išsilaikė Žvaigždė, kurią

1901 m. buvo įsteigęs Brooklyn, N.Y., kun. Vincas Varnagiris. Kitais metais kun. A. Milukas Žvaigždę perkėlė į Shenandoah, ir čia ją sėkmingai redagavo Julija Pranaitytė, kol 1909 m. persikėlė į Philadelphia, Pa. (51 p.).

Dr. Antanas Kučas, knygos "šv. Jurgio parapija" autorius

LENKIJOS ŠIUO METU GYVENA 20,000 LIETUVIŲ

APIE LIETUVIUS LENKIJOS

ti ir Varšuvoje, Vroclave, Šečine, Gdanske, Sopotė ir kituose Lenkijos miestuose bei kaimuose.

— Lietuvių visuomenei kultūros draugijai priklauso apie du tūkstančius narių. D. gija turi du skyrius — Varšuvoje ir Vroclave, o taip pat 43 lietuvių visuomeninės kultūros ratelius Suvalkuose, Balstogėje, Liubline, Šečine, Slupske ir kt. Draugija turi savo leidinį lietuvių kalba — laikraštį "Aušra", kurį redaguoja Zigmundas Stoberis. Draugijos Vroclavo skyriui priklauso 110 narių.

— Vroclavo centre priešais miesto rotušę įsikūrusi lietuviška seklyčia, Vroclavas, Rynek 7.

— Seklyčia — tai tartum mažutė Lietuvos salelė Lenkijoje. Pravėrus jos duris, prieš akis atsiveria Vilniaus panorama su Gedimino kalno papėdėje boluojančia katedra. Seklyčios lankytojai nuolat gali susipažinti su lietuvių dailininkų darbų reprodukcijomis. Kas mėnesį keičiama ekspozicija.

Seklyčioje visada galima rasti naujaušius Lietuvos laikraščius ir žurnalus, pasiskaityti lietuvišką knygą. Turime daugiau kaip 600 tomų lietuviškų knygų bibliotekėlę. (Išleidytojai laikraščiai ar knygos į Lenkiją patenka labai sunkiai ir retai. Lenkijoj cenzūra šiuo atžvilgiu nenusileidžia rusiškajai.)

— Vroclave gana populiarus mūsiškis lietuvių liaudies dainų ir šokių ansamblis "Vilnelė". "Vilnelė" ne kartą su pasisekimu koncertavo Vroclavo teatruose, su daina ir šokių apkelavo Vroclavo ir Opolės vadvadijas.

— Narsųjų Lietuvos sūnų, Atlanto nugalėtojų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno žuvimo 35-rių metų sukakties proga Myslībuše (buv. Soldine) atidengė memorialinę lentą.

— Lenkijoje yra apie 30 lietuvių pradinį mokyklų. Daugumoje jos išsidėsčiusios Seinų krašte. Punkske yra lietuvių vidurinė mokykla, kurios direktorius, beje, yra Vilniaus Valskybinio V. Kapsuko universiteto auklėtinis Algis Uzdyla. Kairioje lenkų mokyklose taip pat dėstoma ir lietuvių kalba.

Marcelės Andrikytės pagerbime Waterbury, Conn., kai ji buvo pakelta į Lietuvos vyčių garbės nares. Iš k. į d. kongresm. John J. Monagan, Marcelė Andrikytė, Mrs. Monagan ir Aleksandras J. Aleksis. Nuotr. Frank Vairo

— Svarbiausias Shenandoah lietuvių darbas buvo anglių kasyklos. Bet jie veržėsi savo vaikus išleisti ir į mokslą. Pagal 1941 m. statistiką Shenandoah lietuvių kolonija seniau yra davusi išeivijai 10 medicinos daktarų, 9 dantistus, 8 inžinierius, 7 vaistininkus, 3 profesorius, 3 advokatus, 3 žurnalistus, 2 girininkus, 32 pradinį mokyklų mokytojus, 9 kunigus, 15 seserų vienuolių, 3 ligoninių vedėjus ir 99 slauges (nurses). Yra taip pat keletas bankų direktorių, kasininkų ir tarnautojų (46 p.).

— Lietuviai gali didžiuotis, kad šimtmečio laikotarpyje (nuo 1866 iki 1966) per 40 metų miesto valdybos viršininkais (majorais) buvo išrinkti lietuviai (45 p.). ... Ir viršūnėse. Kito tokio miesto Amerikoje nėra (152 p.).

Eilėje ištraukų iš knygos buvo parodyta, kaip Shenandoah lietuviai pro anglių šachtas mynė pirmuosius takus į šviesesnę lietuvių išeivių gyvenimą Amerikoje. Tačiau negalima nulyti kitos pusės — epizodų, kurie rodo, kokiais audringais keliais jie ėjo pirmyn. Tie keliai būdingi bus daugeliui lietuvių kolonijū — lietuvių išeivių bendras kelias su lenkais iki nusivylimo ir išsiskyrimo, pasikau atskirų lietuviškų parapijų organizavimas, bet ir vėl nauji konfliktai — tarp klebonų ir parapijos komitetų (Bus daugiau)

— Vroclave mes stengiamės, kad mūsų vaikai išmokytų taisyklingai kalbėti lietuviškai. Daugelis iš seniau gyvenančių Lenkijoje yra kiek primirę gimtąją kalbą. Todėl jau treči metai prie Vroclavo skryaus veikia lietuvių kalbos kursai, kuriuos veda vertėja Irena Dambrauskienė ir buvęs vilnietis Pranas Sarlonas.

A. Markavičius taip pat minėjo, kad buvęs Kaune, dalyvavęs Dariaus-Girėno paminklo atidaryme Auštumosose Šančiuose esančiose karių kapinėse, ir tos iškilmės padariusios jam nepamirštamą išpūdį. (Elta)

NAUJOS KNYGOS

Vilniuj išleisti lietuvių grožinės literatūros leidinių sąrašas yra naujas M. Sluckio romanas "Uostas mano — neramus". Romane vaizduojama nūdienė inteligentija darbe ir šeimoje. Liečiamas menininko pašaukimo, etikos, meilės, šeimos ir kitos problemos. 499 puslapiai. Išleista 30,000 egz.

Levos Simonaitytės atsiminimų ciklo (vadinamo "O buvo taip...") nauja knyga vardu "Gretimos istorijėlės" pasakoja apie Klaipėdos krašto žmonių gyvenimą iki šių dienų. 132 psl., 15,000 egz.

J. Būteno "Mėlynieji kareiviai" ir keletas kitų apsakymų — apie suirutę Lietuvos kaime pirmojo pasaulinio karo — vokiečių okupacijos metu. 264 psl., 15,000 egz.

J. Dovydaičio apsakojų "Pilies skersgatvis" — gyvenimas Vilniuje po II karo. Drauge su kita apsakoma — 307 psl., išleista 15,000 egz.

Lietuvių muzikos istorijai svarbus indėlis — O. Narbutienės parašyta monografija "Juozas Naujalis", 334 psl., 3,000 egz.

Pagaliau, besidomintiems Egiptu — I. Andriulytės-Aleksienės knyga "Senoji Egipto dailė", kurioje aiškinama apie Egipto architektūrą, skulptūrą, reljefą, grafiką ir taikomąją dailę. Iliustruota, 102 psl., 5,000 egz. (Elta)

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P-way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Sutelkia garbingas laido tuves. Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse. Tel. Vrginia 7-4499.

SIMONSON Funeral Home — Kilnus patarnavimas nuo 1887 metų. Kuo galėdami patarnaujame minėjimuose. Skambinti 847-0300, Wm. H. Simonson, direktorius. Laidotuvių įstaigos: 119-04 Hillside Avenue Richmond Hill, N.Y.; 97-01 101st Avenue Ozone Park, N.Y.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šermentis dykal. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARSZA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Balrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

THEODORE WOLINNIN, INC. — E. Joseph Zebrowski, laidotuvių direktorius. Moderni kopyčia. 123 E. 7th Street, New York, N.Y. GR 5-1437.

FRANK J. VOGEL laidotuvių direktorius — McCue Funeral Home. Kopyčios galimos, kur tik reikalingos. 395 Autumn Ave., Brooklyn, N.Y. 11208; tel. 277-5604.

KARLONAS FUNERAL HOME — 280 CHESTNUT STREET, NEW BRITAIN, CONN. Tel. BA 9-1181.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MARKET 2-5172. Paruosiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

N. F. WALKER, Inc. Laidotuvių direktoriai. Daug vietos automobiliams statyti. 87-34 80th Street Woodhaven, N.Y. 11421, (2112) MI 2-4343 ir 2039 Merrick Ave. Merrick, N.Y. 11566 (516) FR 8-0303.

GREEN CORNER RESTAURANT — Frances C. Saiduks savininkas. Jauki vieta maloniai praleisti laiką. Į čia vietos lietuviai suena pasikalbėti, pasivaikinti. Pravažiuojantieji ar atvykusieji į Waterbury, sustoję čia sutiks saviškį. Įvairiausi vietiniai ir importuoti gėrimai. 34 Green Street, Waterbury, Conn., Telef. (203) 754-9995.

GREITOJI PAGALBA. Nenusimink, gausi pagalba. Ilgai laukti vaistai nuo reumatizmo, rankų, kojų nutirpimo ir skaudėjimo jau gaunami. Tai Deksnio mostis, dabar vadinama "Ree-Leef Rub". Dežutės: 4 uncijų 3 dol., 8 uncijų 5 dol. Persiuntimui pridedama 50¢. Kreiptis: Royal Products, North Sta., P.O. Box 9112, Newark, N.J. 07104, arba į Darbininko administraciją, 910 Willoughby Avenue, Brooklyn, N.Y. 11221.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiąjaime New Yorke, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi mokesčiai, valstybės ir federalinės valdžios mokesčiai (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; tel. Virginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, stabybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuo įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų ar pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventės, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radziūnas, sav. 36-35-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Aprauidimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pirmą investicijas. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; seštadienis iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

JUOZO MISIŪNO GERIMŲ KRAUTUVĖ — Galima gauti įvairiausių rūšių amerikiečių ir importuotų gerimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno. 103-55 Lefferts Blvd. Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. VI 3-3544.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltais ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir salikiai—geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įstikniste!

RICHMOND HILL DORAN'S FLORIST, Inc. 126-15 Liberty Avenue Richmond Hill, N.Y. 11419. Tel. 641-9441 - MI 1-7702. Krautuvė atidara kasdien nuo 9 val. ryto iki 9 val. vak.; sekmdienomis nuo 9 iki 5 val. p.p. Gėlės pasiunčiamos į visus miestus. Paruosiamos vestuvėms, laido tuvėms ir kitom progom buketai ir pristatoma į nurodytą vietą arba namus. Savininkai — John Doran ir Alice Zupko, kuri kalba lietuviškai ir maloniai patarnauja.

C. A. VOKET — LIETUVIS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N. Y. NE 9-6620.

DOVANŲ SIUNTIMAI Į LIETUVĄ — Mes siūlome nepalyginamą patarnavimą. Firma Union Tours egzistuoja nuo 1931 m. Per tuos praėjusius 36 metus nei vienas siuntinys nebuvo gražintais ir nei vienas nežuvo. Mūsų ilgų metų patyrimas leidžia mums ir mūsų kvalifikuotam štabui išpildyti visas pareigas, susietas su siuntinių priėmimu, supakavimu, ir tų siuntinių išsuntimu. Išmėginkite mūsų patarnavimą ir būsite patenkinti. Mes turime didelį pasirinkimą įvairių siuntiniamis daiktų — geriausių siuntinimui ir tai pigiausiomis kainomis; pas mus gausite visko, ką tik jūs norėsite siųsti draugams ir giminėms. Reikalaukite mūsų nemokamą katalogą — UNION TOURS 1 East 38th St. New York, N.Y. 10016. Aplankykite mūsų skyrius: Chicago, Ill. 2219 W. Chicago Ave. 60622; Los Angeles, Calif. — 344 North La Brea Ave. 90036.

NEW YORK CHICAGO

LITAS Investing Co., Inc.

specializuojasi trumpalaikių paskolų, nekilnojamo turto, ir akelijų biržos srityse. Visos autorizuotos LITO akcijos yra išparduotos. Vadybės žiniomis tai pirmoji lietuvių suorganizuota bendrovė, kuri akcijas išplatino jas užregistruodama Securities Exchange Komisijoje. — Susipažinimui su bendrovės veikla kviečiame prisijusti savo adresą, pasinaudojant žemiau atspausdintu blanku.

LITAS Investing Co., Inc.
86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y.

Mielas Pirmininke,
Susipažinimui su LITO veikla prašau prisijusti 1968 m. pirmo pusmečio veiklos apyskaitą.

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Zip Code .....

DAR.

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina \$7.00 — Subscription per year \$7.00

Laukraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Irgi bendruomenės . . .

Bendruomenė sieja žmones kuriuo nors bendru ryšiu. Gal būti bendra gyvenamoji vieta, bendri reikalai, bendra valstybė ar tautybė, bendra religija. Tuo būdu susidaro labai įvairių ir skirtingų bendruomenių, didelių ir mažų — nuo nedidelio kaimo ar parapijos iki viso kontinento ar net žemės rutulio.

Plačiausia prasme kalbame apie visų žmonių bendruomenę. Bet joje bendra yra tik tai, kad visi yra žmonės. Tarpusavio bendravimas yra jau labai silpnas, nes juo bendruomenė yra didesnė, tuo mažesnis yra žmonių suartėjimas. Žmonės labiau suglaudžia tikrai siaura ir nedidelė bendruomenė, ir šeima, nes riša labai daug bendrų reikalų. Bet čia glūdi ir vienas pavojus: susiaurėti, tesirūpiti savais reikalais taip, kad bendrųjų žmogiškųjų reikalų nebūs nė paisoma. Aptomsta tada pats žmogiškumas ir širdies jautrumas, nebejaučiama ryšio, kuris visus žmones jungia į vieną didelę Dievo vaikų šeimą.

Čia mums pamokyti ateina šventųjų ir mirusiųjų bendruomenės, kurias ypatingai prisiminsime kitą savaitę specialių švenčių proga. Tų bendruomenių nariai iš gyvųjų žmonių bendruomenės išsiskiria tik tai mūsų akims.

★

Šventųjų bendravimą priiame kaip tikėjimo tiesą. "Tikiu . . . šventųjų bendravimą" — kalbame maldose. Šventieji yra visų amžių, visų tautų, visų profesijų ir visokio amžiaus, nuo nedidelio berniuko ar mergaitės iki žilo plauko. Tai Bažnyčios šventieji, ir jų yra didelė daugybė. Dar daugiau yra mum nežinomųjų šventųjų.

Visus juos prisimename Visų šventųjų dieną. Tai šventosios Bendruomenės diena. Šiais

laikais ji turėtų patraukti ypatingą mūsų dėmesį savo idealu, kuris statomas žmonių bendravimui žemėje.

Idealus žmonių bendravimas, kurio siekiama visomis priemonėmis, kad būtų pasiekta tikros taikos ir teisingo visų tautų santykiavimo, vieną priemonę aplenkia: tai žmogaus šventumą.

Šventieji rodo, kokia ta dvasia turėtų būti: ji neieško tik savęs, ji neturi neapykantos niekam, išskyrus nuodėmę, ji tauri ir teisinga, ji visuotinė — apima visas tautas, visas rases ir visus luomus bendra artimo ir Dievo meile. Tik tokia dvasia galima pasiekti, kad gyvųjų bendruomenėje būtų idealus sutarimas ir visiem nešų palaimos. Nėra gera, kai gyvųjų nesantaika ir nerimas randa atsilį tikrai kapinėse.

★

Vėlinių diena, primenantis iš gyvųjų tarpo išsiskyrusius, nori juos palaikyti gyvus mūsų atminime ir maldose. Prisimename tėvus, brolius ir seseris, draugus, gimines ir pažįstamus; minime kartu su mumis dirbusius ir tais pačiais žemės rūpesčiais besikankinčius.

Visi šios žemės darbai ir kančios jiems baigiasi, bet ryšiai su mumis nenutrūksta. Mes tikime dvasinį su jais bendravimą. "Neišmintingųjų akimis jie rodosi miršta, tuo tarpu jie yra amžinybėje" (Išm. 3). Vieni, gal būt, reikalingi mūsų pagalbos, kiti reikalingi pagalbėti mums. Tai atrodo taip pat ne-realu, bet tik tiem, kurie "neturi vilties" (I Tes. 4).

Krikščionių ir nekrikščionių kapinėse ant paminklų užtin-kamas įrašas: "Aš buvau, kas esi, o tu būsi, kas esu". Gilesnis supratimas laikinos mūsų būties žemėje padeda ir daug laikinų dalykų taip tvarkyti, kad jie darosi lengviau pakeliami.

Teisės mokslų kandidatas S. Černiauskas zimaninėje Tiesoje yra pristatęs rusų kalba išleista monografija, pavadintą "Tarybinių Pabaltijo respublikų valstybingumo vystymosi apybraiža". Tai esąs lietuvių, latvių ir estų mokslininkų teisininkų kolektyvinis darbas. Drįstame spėti, jog tai bus santrauka per daugelį okupacijos metų Pabaltijo kraštų sovietinė spaudoje paskelbtų straipsnių, įrodinjančių, kad tik įjungus Lietuvą, Latviją ir Estiją į Sovietų Sąjungą, sukletėjęs jų valstybingumas.

Valstybingumas yra glaudžiai susijęs su nepriklausomybe bei suverenumu. Užtat ir S. Černiauskas, atpasakodamas veikalo turinį, nurodo, jog "Pabaltijo socialistinės respublikos — suverenės valstybės. Jos savarankiškai sprendžia jų teritorijoje esamos pramonės, žemės ūkio gamybos bei kultūros vystymosi pagrindinius klausimus, tvarko savo respublikinius valstybinius biudžetus. Jų valstybiniai valdžios organai vykdo platų įstatymų leidimo darbą, tvarko normatvinių aktų įgyvendinimą, vykdo teisingumą." Ir t.t.

Arvi taip iš tikrųjų yra? Ar sovietinė Lietuva — nepriklausoma ir suvereni valstybė? Ta klausima jau esame keleta kartu nagrinėję ir atsakę į jį neigiamai. Nūnai norime supa-

Ką tuo klausimu sako Lietuvos teisės žinovas prof. Roemeris

AUGUSTINAS UPENAS

žindinti skaitytojus su didžiausio lietuvių konstitucinės teisės autoriteto, buvusio tos teisės katedros vedėjo Vytauto Didžiojo universitete Kaune, ordinarinio profesoriaus Mykolo Romerio nuomone.

Tuo tarpu, kai sovietiniai Pabaltijo teisininkai kalba apie savo kraštų valstybingumo vystymąsi, prof. Roemeris savo studijoje, pavadintoje "Lietuvos sovietizacija", kurią Lietuvos teisininkų tremtinių draugija po karo išleido Vokietijoje rankraščio teisėmis, rašo apie Lietuvos valstybingumo likvidavimą. Praktiškai jį įvykdė raudonoji armija, 1940 birželio 15 okupuodama Lietuvą, o teoriškai — vadinamasis liaudies seimas, 1940 liepos 21 priėmęs deklaraciją prašyti įjungti į Sovietų Sąjungą jo paties prieš keletą minučių socialistinė sovietų respublika paskelbtą Lietuvą tais pačiais pagrindais, kuriais joje dalyvauja Ukraina, Gudija ir kitos respublikos.

Anot prof. Romerio, tai buvęs "teisinis ne pačios Lietuvos socialinių jėgų santykiavimo, ne jos 'liaudies valios', bet Sovietų Sąjungos žygio į Lietuvą padarinys. Padarinys, kuris glūdi pačiame žygyje, kuris Sovietų politikos sumanytas ir

tiksčiai įgyvendintas. Visa, kas nuo 1940 metų birželio mėnesio 14 dienos iki tų pat metų liepos mėnesio 21 dienos vyko Lietuvoje, tai buvo tikrai šios Sovietų jėgų spaudimu pagrįstos jų politikos inscenizavimas, sui generis politinio teatro vaidinimas".

Tolimesnė to vaidinimo scena vyko aukščiausiam sovietiniam Maskvoje 1940 rugpiučio 3. Ją prof. Roemeris vadina "skaudžia Lietuvos respublikos gėdos ceremonija". Vadinamojo Lietuvos liaudies seimo delegacijai prašant, aukščiausias sovietas vienu balsu nutarė priimti Lietuvą 14-ąją Sovietų Sąjungos respublika.

Antroje savo studijos dalyje prof. Roemeris nurodė: "Jei mes žiūrėsime vien tik į formalinę konstitucinę sovietinių socialistinių respublikų su Sąjungos centru santykių konstrukciją, kaip ji yra užfiksuota Sąjungos konstitucijos II-ame skyriuje, pavadintame Valstybės santvarka ir ypač taip pat pavadintame sąjunginių respublikų konstitucijų II-ame skyriuje, laikinai užmiršdami kitų šiu konstitucijų dalių nuostatus ir veiklą, nerašytą Sovietų konstitucinę tikrąją, kuri dažnai

visiškai anuliuoja šių formalinių nuostatų galią ir jų veikimą pakerta, tai mes iš tikrųjų galėsime gauti įspūdį, kad šis santykis yra laisvas, būtent, konfederacinio pobūdžio, pagrįstas kaip tik visišku Sąjungos narių suverenumu". Šitą įspūdį ypač sustiprina "garsiųjų kiekvienos sąjunginės respublikos 'teisė' laisvai išeiti iš Sovietų Sąjungos. Ši teisė yra užfiksuota tiek pačios Sąjungos konstitucijoje, tiek ir sąjunginių respublikų konstitucijose (Lietuvos TSR konstitucijos 15 str.)"

Sovietinių konstitucijų formalines sąrangas iškraipo ir jų kartais gražių nuostatų veikimą paraližuoja ne tik veikioji sovietinė konstitucinė tikrąją, bet ir pačioje konstitucijoje įrašyti du straipsniai: Sąjungos konstitucijoje 126 ir 141, Lietuvos TSR konstitucijoje 98 ir

113 straipsniai. Tuose straipsniuose paslėptus nuostatus profesorius Roemeris vadina "kenkėjais bei parazitais". Jie teisiškai pagrindžia komunistų partijos diktatūrą ir sterilizuoja formalinę konstitucijų sąrangą. Komunistų partija visoje Sovietų Sąjungoje yra vienintelė, nes visi tautiniai ir respublikiniai jos daliniai yra subordinuoti centrui ir jo direktyvoms. Jeigu ką tam tikri konstituciniai nuostatai pveda čia Sąjungai, čia respublikom, tai vis tiek per jas veikia ne kas kitas, kaip partija.

Po šių pastabų prof. Roemeris daro išvadą, kad tie konstituciniai nuostatai "ne tik valstybingumą, bet ir autonomiją Sovietų valstybėj griaua ir palaidojo . . . Šitokioje konstitucijos tikrąją konstrukcijoje visos respublikos tebėra tiktai manekenai ar marionetės, kurių tarsi žodžiais kalba, reikalui esant, komunistų partija".

Dėl lietuvių kopyčios Romoje

PREL. J. KONČIUS

Šv. Petro bazilikoje Romoje, didžiausioje pasaulio bažnyčioje, bus įrengta lietuvių kopyčia. Ši kopyčia bus po didžiųjų altoriumi, rūsyje, kur yra šv. Petro karstas.

Ten kopyčių yra ir daugiau. Svarbiausia iš jų — šv. Petro (šioje kopyčioje praeitais metais laikiau mišias).

Lietuvių kopyčios komitetas Darbininke spalio 9 pateikė aprašymą, kaip atrodytų toji kopyčia. Šiame straipsnyje yra šie neaiškumai:

1. Ar prie karaliaus Mindaugo krikšto paveiklo bus pažymėta "Rex Lituaniae"?

2. Vytautas — Magnus Dux, kodėl nepridėta Lituaniae. Lankytojams, ypač iš tolimesnių kraštų, bus neaišku, kokios tautos Mindaugas ar Vytautas. Jie manyt, kad tai italai, nes užrašai bus lotynų kalba, t.y. jų senovės kalba.

3. Vytautas — Lietuvos Didysis kunigaikštis buvo ne

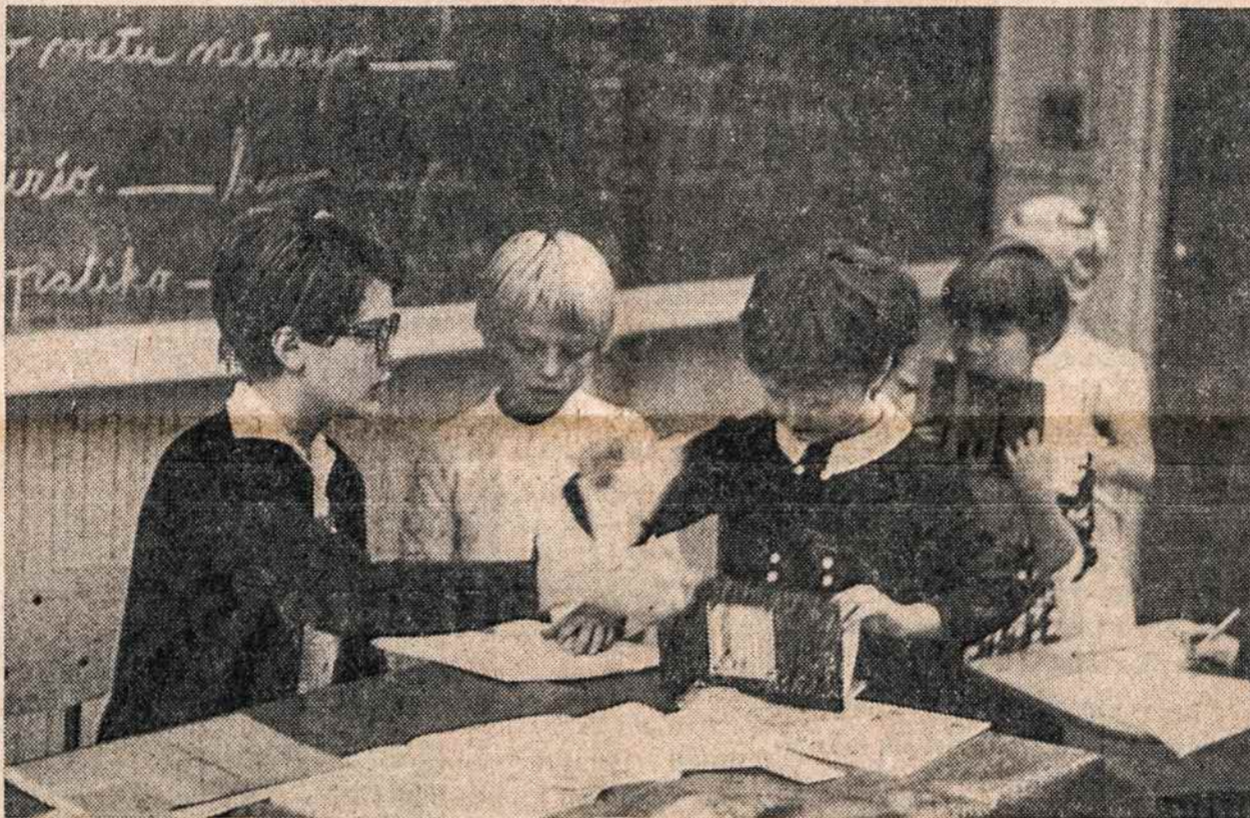
1350-1430, bet 1392-1430 ir Jogaila (ne Jogela) Lenkijos karalium pasidarė ne 1350, bet 1386 m.

Jogailos atvaizdo toje kopyčioje visai nereikėtų talpinti, nes jis lietuvių tautai nieko geru nedavė, o blogo — daug.

4. Prie šv. Kazimiero paveiklo nereikalingas yra įrašymas apie jo ypatybes: "Inter regales . . ." Užtektų tik pažymėti: "Sanctus Casimirus Patronus Lituaniae 1458-1484".

5. Jei talpinami Lietuvos vyskupų kankinių paveikslai, tai kam dėti vysk. Jurgio Matulevičiaus-Matulaičio. Tada reikia įdėti ir vysk. Valančių ir vysk. Skvirecką.

Daugelis mano, kad šiais laikais lietuvių tautai yra kitų aktualių reikalų, kuriem reikėtų telkti aukas, nei statyti kopyčias. Aukotojų dauguma, kurie duoda aukas kopyčiom, neduoda kultūriniam, politiniam bei labdaros reikalui.

Maironio šeštadieninės mokyklos Brooklyne mokytoja Rūta Ruzgaitė pamokos metu

PETRAS DOMINAS IŠPLAUKĖ
Į DIDŽIUOSIUS VANDENIS

J. L.

Petras Dominas — inteligentiškiausias Europos plėšikas

(16)

Helmutas mikliu kūjeliu smūgiu sutrupino pirmąjį langą ir ėmėsi jį tuštinti. Langus valiusi mergina pasileido bėgti ir visa gerklė šaukti, bet užsoko tiesiog ant Cichecko. Šis, kairėje rankoje laikydamas pistoletą, dešine stipriai užspaudė jos burną ir nutildė.

Praeiviai norėjo mergaitę ginti, bet Dominas visus nubaidė šūviais. Krautuvės savininkas stvėrė po ranka pakliuvusią kėdę ir sviedė į Dominą. Pastarasis atšoko į vidurį šaligatvio ir ėmė pyškinti iš ilgavamzdžio FN. Šaudė ir Povilas. Žmonės, išgąsdinti šūvių, slėpėsi už namų, tarpduriuose, už automobilių.

Helmutas, baigęs tuštinti vieną prekylangį, nemanė palikti neliesto ir antrojo. Jam į pagalbą atskubėjo Dominas. Keletas vikrių rankos judesių ir darbas baigtas.

Skubus pasitraukimas

Kai po minutės sunki metalinė uždanga paslėpė vitriną

pasikeičia šviesos, jam pasiseka apsisukti.

Bėgliai leidžiasi atgal, bet ant kulnų jiems lipa policijos mašina. Galvotrūkiškai bėgdami, jie įsuka į vienos krypties gatvę ir pasileidžia priešinga kryptimi. Didelis sunkvežimis vos spėja pervaziuoti į kitą gatvės pusę. Bėglių automobilis užsoka ant šaligatvio, į namo sieną nudaužia durų rankeną, bet praslysta į gatvę ir dingsta už kampo. Policijos mašina atsilieka.

Dabar brangi kiekviena sekundė. Padarę keletą posūkių, bėgliai staiga sustoja. Jie išlipa lauk ir greitai bėga šalin. Helmutui dingteli mintis, kad automobilis liko portfelis su brangenybėmis. Jis grįžta atgal, stveria grobį ir bėga paskui Dominą su Povilu.

Kur dingti? Čia dar ramu, bet neilgai ta ramybė truks. Nieko geresnio neišgalvodami, trys vyrai įeina į kėpyklą ir perka pyragiūsius. Ir dar vis ramu. Išėję į gatvę, jie persiskiria: Povilas skuba pas savo automobilį, kuriame laukia sesuo Liucija, o Dominas su Helmutu išmunka į pirmą pasitaikiusią kėpyklą.

Kirpėjai stebisi, kad švariai nuskusti ir nukirpti vyrai pagaudauja patarnavimo. Bet šiandien nesuvalkys jaunu žmonių užgaidų. Matyt, olandų kirpėjų stilių jie labiau vertina, negu vokiečių. Tik kai gatvėje

pradeda ūbauti pravažiuojančių policijos automobilių sirenos, svečiai darosi neramūs. Bet ir tai suprantama. Kam gi patinka tie ausis rėžiantys garsai? Klientai vienos judėjimą gatvėje. Jie matė, kai prie kirpyklos pririeda ir sustoja automobilis su vokiškais ženklais. Abu vyrai skubiai sumoka už patarnavimą, sėda į mašiną ir nuvažiuoja.

Naikinami pėdsakai ir ženklai

Automobilis Dominas pakeitė švarką: apsilviko šviesu, o tamsų paliko mašinoje. Toliau važiuodami, ir Helmutas su Cicheckiu persirengė: užpuolimo metu dėvėtus tamsius drabužius išmetė žibalo uoste į vandens ir apsilviko šviesius.

Kai automobilis sustojo prie palapinės, grįžusius pasitiko nūdingęs Dominas.

— Tokios laimės galėtų mums pati karalienė pavydėti — visas miestas sukeltas ant kojų, — tarė jis šypsodamasis.

Tuo pat prasidėjo grobio tikrinimas ir tvarkymas. Brangiųjų akmenys buvo išluti iš įtvarų, aukso ir platinos daly išmestos į upokšnij. Brangiųjų akmenų saugojimas pavestas Liucei Balkienai, kuri paslėpė juos savo iškilioje krūtinėje. Pistoletai ir šoviniai, gerai įtepti alyva, užkasti į žemę.

Po to Dominas ramus grįžo į viešbutį pas Gerlindą. Helmutas nuvežė Paulių Cicheckį į stotį.

Gaujos vadas įsakė jam namo grįžti traukiniu. "Tuoj pat ir aš su brangenybėmis ir su savo didžiausia brangenybe Liuce išvažiuoju namo", rašo Helmutas savo dienoraštyje.

Taip visi išsisklaidė kiekvienas savais keliais. Jie buvo įsitikinę, jog ir šis pats didžiausias, pelningiausias ir sensaciniausias žygis baigėsi laimingai, kaip ir dešimtys ankstyvesnių.

Sekliai užčiuopia siūlų galus

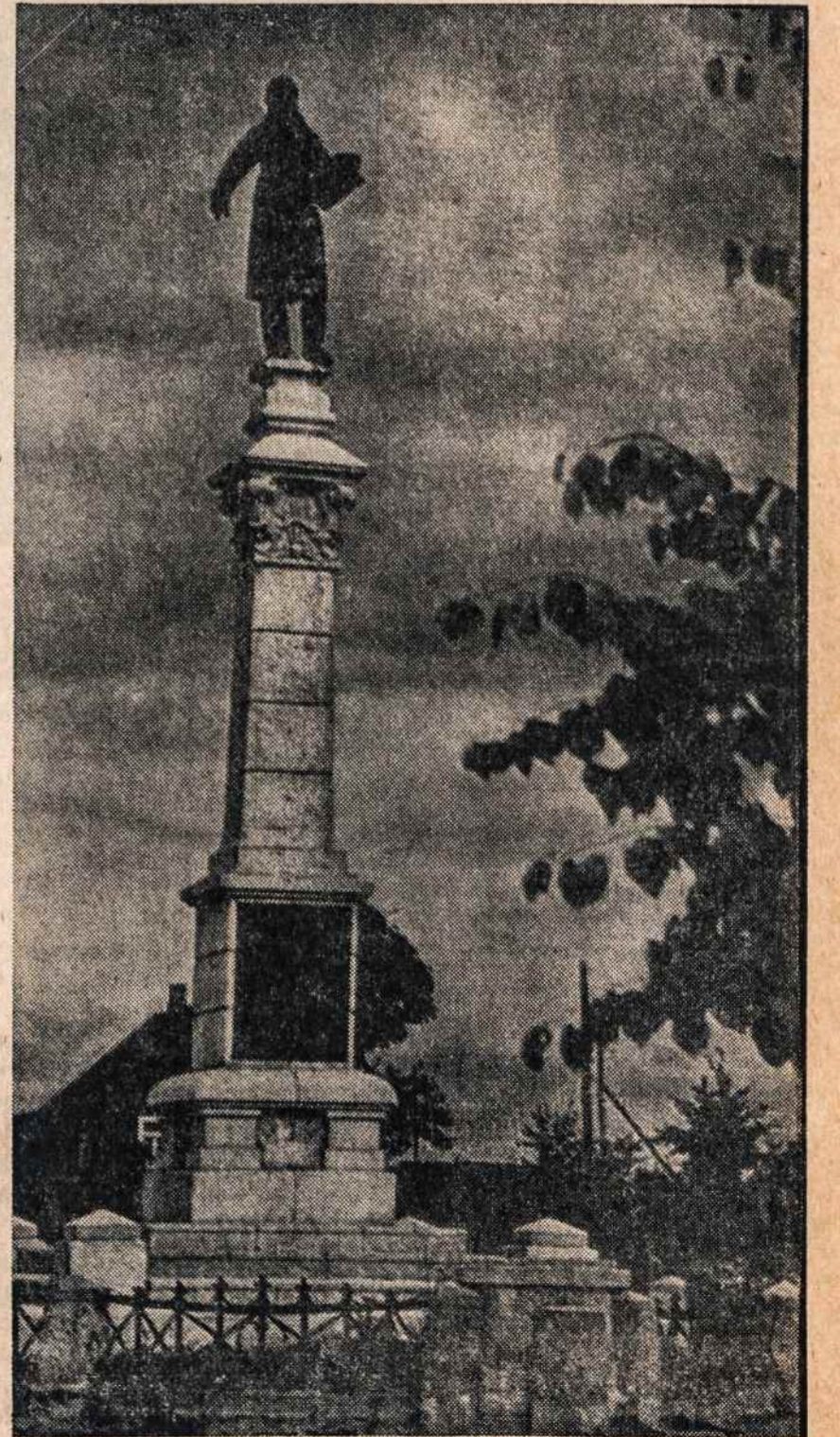
Lietuvių patarlė sako — neperšokęs per griovį nesakyk "op".

Už kelių šimtų metrų nuo Šipperio brangenybių parduotuvės uoliai spendė spąstus plėšikam vokiečių ir olandų kriminalinės policijos valdininkai. Vos spėjus nuaidėti paskutiniem Domino šūvių garsam, Heiligeweg gatvėje pasirodė būrelis skrybėlėtų pusamžių vyrų.

Vyr. komisaras Liobleinas ištraukia iš portfelio su savim iš Vokietijos atsivežtas spėjamų nusikaltėlių fotografijas ir rodo sujaudintiems žmonėms. Vienas vyras, išvydęs Domino atvaizdą, tuoj sušunka: "Taip, tai tas pats! Jis šaudė". Kiti atpažįsta Helmutą Balkio nuotrauką: "Tas su plaktuku daužė".

Įstatymų ir tvarkos saugotojai savo rankose jau turi neabejotiną siūlų galus. Belieka suimti nusikaltėlius.

(Bus daugiau)

Simano Daukanto paminklas Papilėje. Skulptorius V. Grybas

Lietuva gelbėjo Rusiją

Rusijos atsišaukimas ir Amerikos pagalba

Laikraštiniukas J. Daugl. Draugo dienraštis birželio 11 rašė, "kaip JAV išgelbėjo 10, 000,000 rusų." Duomenys imti iš Chicago Tribune Magazine gegužės 26.

Chicago žurnale buvo rašoma apie badą, siautusį 1921 metais Sovietų Rusijoje. Rusų komunistai, būdami užimti revoliucija ir ūkininkų varymu į kolchozus, sukūrė visuotinę netvarką.

Buvo išleistas atsišaukimas į "visus sąžiningus Europos ir Amerikos žmones", prašant Rusijai skubios pagalbos maistu ir vaistais. Atsišaukimas paleistas į pasaulį rašytojo Maksimo Gorkio vardu.

Pirmiausia atsiliepė Amerika. Ji pasiuntė į Sovietų Rusijos badaujančias sritis savo įgaliotinius virtuvėms steigti. Per tas virtuves kasdien pavalgydavo virš 4 mil. vaikų, o virš 6 mil. suaugusių kasdien gaudavo po svarą kukurūzų. Buvo išdalinta daug įvairių vaistų. Amerikos įgaliotiniai, dirbę tą darbą, vėliau tvirtino, kad anuo metu jie išgelbėjo virš 20 mil. gyventojų nuo bado mirties.

Lietuva — mažoji Amerika
1921-22 Lietuva irgi davė pagalbą maistu ir vaistais badu mirštančiai Rusijai. Nei Chicago žurnalas nei J. Daugl. to neiškėlė. Čia ir noriu tą dalyką paryškinti.

Reikia stebėtis Lietuvos gajumu ir didžiavasiškumu. 120 metų Lietuva buvo carų Rusijos okupacijoj. 1915-19 kentė vokiečių karinę okupaciją. 1919-20 jaunutė Lietuva kovo-

jo su nelygiomis raudonosios mis divizionais, jas nugalėjo ir išmetė iš lietuviškų žemių. Šie imperialistiniai komunistų žygiai Lietuvai brangiai atsiėjo gyvybėmis. Sovietų Rusija kapituliavo ir 1920 liepos 20 pasirašė taikos sutartį.

Okupacijų ir karų išvarginta, apiplėšta ir apnuoginta, išblaškyta po Sibiro taigas, sudeginta ir nualinta, Lietuva prisikėlė ir drąsiai žengė į laisvą gyvenimą. Kūrimosi pradžioje savanoriai kūrėjai kovoję su priešais be algų, tarnautojams mokėti nebuvo pinigų, o jau trečiaisiais nepriklausomybės metais laisva Lietuva galėjo badaujančiai Sovietų Rusijai duoti maisto traukiniais!

Rusų komunistai, 1940-41 atvykę į Lietuvą ir radę ją turtingą, atvirai vadino ją Mažąja Amerika. Tai tiesa: badu mirštančiai Rusijai 1921-22 maistu ir vaistais dosniai pagalbą davė Amerika (JAV) ir Lietuva (Mažoji Amerika)!

Rusija dėkoja Lietuvai
Tuo reikalu jau rašė dr. A. N. Tarulis, miręs 1964 Washington. Jo skiltį "Kai bolševikinė Rusija dėkojo Lietuvai už maistą" pakartosime ištiesai:

"Bolševikams užplūdus Lietuvą 1940 metais, ėjo kalbos, kad jie siuntė Ukrainos melonus (ar būžus) "badaujančiai Lietuvai". Ešą žmonės matė vagonus su tokiais užrašais Kauno geležinkelio stotyje. Nežinia, ar tai buvo tiesa, ar tik kalbos. Jeigu melonus ir siuntė, tai tebuvo atsidėkojimas už tikrą maistą, kurį bolševikinė Rusija

buvo gavusi iš Lietuvos badmečio laikais.

Tai buvo 1921 metais. Bolševikai minėjo ketvirtąsias savo revoliucijos metines. Lietuvos užsienių reikalų ministerija ta proga pasiuntė per užsienių reikalų komisarą G. Čičeriną įprastinį sveikinimą. Tačiau sveikinimo pabaigoje buvo pridėta tokia pastraipa:

"Norėdamas užtikrinti Tamsią, kad Lietuva vadovaujasi pačiais geriausiais jausmais Sovietų Rusijos atžvilgiu, turiu garbės pranešti Tamstai, ponas Liaudies Komisaris, kad mano vyriausybė nutarė perduoti kaip dovaną 1 vagoną miltų ir 1 vagoną cukraus paskirstyti tarp badaujančių gyventojų Tamstos patvarkymu."

Telegramą pasirašė Juozas Avizionis, Lietuvos charge d'affaires Maskvoje.

Atrodo, kad tokio turinio sveikinimas galėjo tik įzeisti Čičeriną. Kaip drįsta kažkoks Avizionis kalbėti apie badaujančius RSFSR gyventojus? Argi tai nėra pasityčiojimas, kai mažutė Lietuva siūlo maistą didžiulei Rusijai? Argi ne įžeidimas siūlyti tokį mažą kiekį?

Tačiau Čičerinas visiškai neįsivėidė. Priešingai, jisai tuojau atsakė tokio turinio raštu:

"Liaudies Komisaratas Užsienio Reikalams priima dideliu pasitenkinimu nuoširdžius linkėjimus ketvirtosios spalio revoliucijos sukakties proga, kuriuos Tamsta mums pasiuntė savo vyriausybės vardu.

Tuo pačiu metu reiškiau savo vyriausybės vardu gilią padėką už Lietuvos vyriausybės dovaną gsventojams badaujančiose RSFSR vietovėse"

Šitokio turinio raštas buvo paskelbtas "Izvestijose" 1921 m. lapkričio 11 d. Jį taip pat galima rasti ir praėjusiais metais paskelbtuose SSSR Užsienių Politikos Dokumentuose, išleistuose Užsienių Reikalų Ministerijos (IV tomas, 485 p.).

Keturiasdešimt metų vėliau maisto siuntos tebeplaukia iš Lietuvos į badaujančią bolševikinę Rusiją. Bet jos plaukia nebe paskirais vagonais, o ištiesais traukiniais, ir niekas padėkos raštų už tai nerašo." (Draugas, 1961 Nr. 139)

Žinios iš slaptų archyvų ir rankraštytų

Dabar Lietuvoje du kartus per metus išėina mokslų akademijos metraštis — Darbai, serija A. Prieš save turiu 1965 m. Nr. 2 (19) metrašty, rusų komunistų partijos cenzūros 1965 liepos 15 pasirašytą spaudai. Šiame metraštyje patikėtinis laikraštiniukas M. Tamošiūnas rašo (185-190 psl.) apie Lietuvos pagalbą maistu ir vaistais Sovietų Rusijai. Autoriui teko peržiūrėti slaptus archyvus ir rankraštytų.

Kai kuriuos M. Tamošiūno skelbiamus duomenis pateikiame Darbininko skaitytojams.

Lietuvos vyriausybė leido Sovietų Rusijos atstovybei Kaune supirkti iš ūkininkų ir išvežti 100 vagonų grūdų. Mūsų atstovybės Maskvoje pirmasis sekretorius J. Avizionis kėlė mintį išgauti iš Sovietų Rusijos vyriausybės leidimą pasiųsti valdininką į Omską ir ten surašyti lietuvius pabėgėlius. O taip pat organizuoti jų grįžimą į tėvynę. Rusija tą projektą atmetė. Tačiau grūdus supirko ir išvežė, nemokėdama jokių maito mokesčių.

1921 rugsėjo 12 mūsų ministerių kabinetas savo posėdyje nutarė leisti Lietuvos piliečiam siųsti maisto ir vaistų siuntinius savo gimnaciniam Sovietų Rusijoje.

1921 spalio 5 ministerių kabinetas nutarė leisti Sovietų Rusijos atstovybei Kaune supirkti iš ūkininkų ir išvežti 1100 pūdų kviečių. Taip pat nutarė už šių kviečių išvežimą neimti jokių maito mokesčių.

1921 vasarą Lietuvos vyriausybė pasiuntė į Sovietų Rusiją du vagonus su maistu ir vaistais. (taip pat be maito mokesčių.)

1921 spalio mėn., "revoliucijos" metinėse, Lietuvos vyriausybė dovanai pasiuntė vagoną miltų ir vagoną cukraus.

1921 iki spalio 15 badaujančiai Rusijai buvo surinkta 43,000 auksinų (markių). Jaunimas surinko atskirai 3,000 auksinų. Lietuvos žydai atskirai suaukėjo 40,000 auksinų.

1921 gruodžio ir 1922 vasario — vasario mėn. buvo surinkta 9,930 auksinų. Jaunimas atskirai surinko 5,936 auksinų.

1921-22 Lietuvoje viso buvo surinkta 98,866 auksinų (markių).

JAV lietuviai badaujančiai Rusijai suaukėjo 80,000 dolerių.

Lietuvos vyriausybė, sutikusi duoti Rusijai pagalbą maistu ir vaistais, nustatė, kad ta pagalba turi eiti per Raudonąją Kryžį. Nors Sovietų vyriausybė su tuo nenorėjo sutikti, bet vėliau nusileido.

1921 Kauno kalėjimo kaliniai nutarė iš savo maisto davinio badaujančiai Rusijai kasdien atiduoti po pusę svaro duonos. Koks kalinio maisto davinys buvo 1921 Kauno kalėjime, nepavyko išaiškinti. Prof. Viktoras Biržiška, miręs 1964 Chicagoje, atsiminimuose rašo, kad 1920 rudenį buvęs įkaitais kartu su kitais 25 lietuviams atgabentas iš Maskvos į Lietuvą ir išmainytas į komunistus. Atiduodami komunistai graudžiai skundėsi, "kad mūsų Lietuvos, K.T.) kalėjimuose gauna duonos ir valgio iki sočiai, o Sovietų Rusijoje jie išvys badą". (Dėl mūsų sostinės, III dalis, išleido Nida, 1967, 15 psl.)

Koks lėšų likimas?
Komunistų partijos patikėtinis laikraštiniukas M. Tamošiūnas, peržiūrėjęs slaptus archyvus ir rankraštytų, skundžiasi:

"Koks gi buvo šių surinktų lėšų tolimesnis likimas?"
"Aptikti tiesioginių duomenų, patvirtinančių jų pasiuntimą į Tarybų Rusiją, neteko."

Tačiau surinktos aukos — "lėšos galėjo būti išsiųstos per tarybinę atstovybę Kaune, kuri pagal susitarimą su Lietuvos buržuazine vyriausybe turėjo teisę rūpintis pagalbos badaujančioms teikimo klausimais" (189 psl.).

Antarktika
Antarktika yra aukščiausias žemės rutulio kontinentas. Jos vidutinis aukštis virš jūros lygio siekia 3000 metrų, tai yra tris kartus didesnis negu vidutinių Azijos kalvų (990 m).

Kometos uodega
Kometos uodega yra tokia lengva, kad 240 kubinių kilometrų jos medžiagos sveria tiek, kiek oras, kurį žmogus įkvėpia į plaučius vienu įkvėpimu.

Jonas Budrys, 1921 buvęs Lietuvos žvalgybos viršininkas, savo atsiminimuose įneša daug šviesos apie Sovietų Rusijos atstovybės Kaune pinigines išlaidas. Galime lengvai prileisti, kad panašiai buvo išleistos ir surinktos aukos badaujančiai Rusijai.

Jonas Budrys rašo:

"1921 m. vasarą turėjome reikalingą: į mano rankas pateko Sovietų pasiuntinybės ketvirtinio piniginių atskaitomybė. Iš jos sužinojau, jog Lietuvoje gyvena dviejų sov. armijos generalų motinos, kurioms, sūnų pavedimu, išmokamos mėnesinės pensijos. Tų senų moterų net nekviečiau pasikalbėti, tik apie tai pranešiau Šiaulių punkto viršininko žiniai. Tačiau du išmokėjimai buvo įdomi staigmena: rusų gimnazijai Kaune suteikta pašalpa 25,000 markių ir tiek pat pravoslavų cerkvei. Na, ir patikėk, jog bolševikai prieš religiją. Pridėti du originaliniai kvitai, pasirašyti Tyminskij ir Kogonchovskij. Pirmasis pasirašęs kaip gimnazijos tėvų komiteto, antrasis kaip cerkvės komiteto atstovas. Sužinojau, kad Tyminskis yra gimnazijos direktorius, o Kogonchovskij Kauno apygardos teismo kamerinis viceprokuroras." (Jonas Budrys, Kontržvalgyba Lietuvoje, išleido Darbininkas, 1967, 50-51 psl.)

Nedavė nė kapeikos
1928 metų vasaros sausra ir nederlius skaudžiai palietė Lietuvos šiaurinę dalį. Ėmė grėsti badas. Vyriausybė laiku suorganizavo maitinimą vietoje ir ūkininkams davė pinigų sėklai pirkti. Tai pašalino bado grėsmę. Tačiau tie žygiai vyriausybėi brangiai atsiėjo. Apie tą nederlių ir vyriausybės žygius anuo metu plačiai rašė visa mūsų spauda. Sovietų Rusijos spauda irgi rašė, bet su pašaipomis. Rusija šios nelaimės metu neatėjo Lietuvai padėti. Nedavė nė kapeikos!

Sis Lietuvos žygis — pagalbos teikimas maistu ir vaistais badu mirštančiai Sovietų Rusijai — nepriklausomybės istorijoje turi rasti iškilų vietą.

K. Telga

Kan. Mykolas Vaitkus, rašytojas, daugelio knygų autorius. Jam spalio 27 sueina 85 metai.

Plokštelės

NAUJOS ILGO GROJIMO LIETUVISKOS PLOKŠTELES

1. **Lietuvos Nepriklausomybės** 50ties metų paminėjimui prisiminti: Pulkim ant kelių; Marija, Marija; Sventas, Sventas; Malda už tėvynę; Lietuvos himnas; Graži tu mano tėvyne; Mano malda; Palikta šalis; Kur giria žaliuoja; Nemunas. Išpildo solistai ir parapijų chorai. Kalbos prel. Kemėžio, vysk. V. Brizgio, St. Bačkio, vysk. Boland, W. Rodino ir kit. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 5 dol. Išleido Dr. J. Stukas per Eurotone Int. Ltd.

2. **Lietuviškos Giesmės.** Giesmė į Siluvos Mariją, Varpas kad būčiau, Tėve mūsų, Sv. Kazimierai, Sveika Marija, Gallestingoji Marija, Sveika Marija, Motina Dievo, Mano malda, Iš šios mūsų žemės, Skaisčiausioji Marija, Kad širdį tau skausmas, Jėzau pas mane ateiki. Išpildo sol. A. Brazis, L. Stukas su Žibuoklių moterų oktetu, akomponuojant A. Kačanauskui. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 5 dol. Išleido Dr. J. Stukas per Eurotone Int. Ltd.

3. **Mano Gimtinė.** Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Tėvynė Lietuva, Auksinis rudi, Snigiant, Rudens pasaka, Smalsuoliai, Du miestai, Kai tik vyšnios bals, Užuomarsa, Lietuviškas letkis, Suk, suk ratelį,

Vilniaus stogai, Trio baloje, Maško takais, Mano gimtinė. Išpildo sol. V. Noreika, D. Mažeikaitė, D. Cibulskytė, J. Baranauskaitė, E. Kuodis ir kiti, orkestrui palydinti. Išleido Montrealio liet. radijo val. vedėjas L. Stankevičius. Kaina 5 dol.

4. **Aukuras:** Kalėdos Lietuvoje, Tau brangi tėvyne, Lietuvos paukštelė daina, Tekėjo saulelė, Lopsinė lėlytei, Grįšim grįšim, Daina apie avižą, Dainuojanti jaunystė, Pavasaris, Rudenėlis, Žiema ir Vasarėlė: deklamacijos ir dainos su solistais. Vysk. Valančiaus liuanistinės mokyklos mokinių choras, dirig. A. Mikulskio. Kanklininkam vadovauja O. Mikulskienė. Išleido Fine Music Records, Cleveland, Ohio. Stereo, bet galima naudoti ir mono. Kaina 5 dol.

5. **Lietuviškos Vestuvės.** Kupiškėnų vyresniosios kartos meno kolektyvo etnografinis vaidinimas, piršlybos, mergvakaris, užgėrų rytas, piršlio korimas, sodo pirkimas ir pačios vestuvės, atliekamos dainom, deklamacijomis ir pašnekesiais. Išleido Montrealio Mažosios Lietuvos Bičiulių draugija. Kaina 5 dol.

Sios bei kitos lietuviškos muzikos plokštelės gaunamos Darbininko Spaudos kioske, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. (Siuntimui pridėdama 50 c., Kanadoje 1 dol.).

Parengimai New Yorke

Spalio 27; sekmadienį — Kristaus Karaliaus šventės minėjimas. Rengia Katalikų Federacijos New Yorko ir New Jersey apskrities valdyba Maspetho lietuvių parapijos salėje. Pradžia 12 val.

Lapkričio 2, šeštadienį — Neolituonių metinis baltus Traveler's Hotel, La Guardia.

Lapkričio 9, šeštadienį — Lietuvių Fronto Bičiulių rytų apygardos suvažiavimas 1 v. popiet Maspetho parapijos salėje. Vakarieni ir sokiai 8 v.v. ten pat.

Lapkričio 17, sekmadienį — Lituanistikos pedagoginių kursų studentai ir tėvų komitetas ruošia tautodailės parodą Apreiškimo parapijos salėje, 12 v. popiet.

Gruodžio 8, sekmadienį — Tyliosios Bažnyčios paminėjimas — Koncertas Franklin K. Lane mokyklos salėje. Pradžia 4 v. popiet. Rengia Liet. Religinę Šalpa, Liet. Katalikų Moterų Kultūros draugija ir Vargonininkų -Muzikų Sąjunga.

Gruodžio 31, antradienį — Naujųjų Metų sutikimas Saleva salėje, 260 Knickerbocker Ave., Ridgewood, N. Y. Rengia Laisvės Žiburio radijo klubas.

Vasario 8, šeštadienį — Užgavėnių vakaras. Rengia New Yorko atėitinkai Maspetho lietuvių parapijos salėje.

Numatomos parengimos pranešti LB New Yorko apygardos švietimo ir informacijos vadovui V. Radviznui, 84-16 110th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418. Telef. HI 1-9720.

Solistės Janinos Liustikaitės plokštelė

J. ZILEVICIUS

Kanadoje gyvenanti solistė Janina Liustikaitė šiomis dienomis visiem padarė maloniai staigmeną — išleido ilgo grojimo plokštelę. Vienoje pusėje įdėta septyni kūriniai solo, palydėti fortepijonu, kitoje pusėje — penkios operų arijos su pilno orkestro palyda. Įdainavimai padaryti praeitą vasarą Romoje. Simfonica Romana orkestrui diriguoja Edoardo Brizio, fortepijonu palydi Anserigi Tarantino. Įgrojimas — pirmos rūšies, taip pat ir palydai — orkestras ir fortepijonas — be priekaištų. Darnumas ir švari orkestro intonacija solistės balso grožį ypatingai išryškino.

Aplanko trumpoje biografijoje rašoma, kad solistė balsą lavinti pradėjo Lietuvoje, tegė Vokietijoje, Anglijoje ir tobulinosi Italijoje pas geriausią dainavimo mokytoją Maria Cascioli. Solistė įdėjo tikrai daug darbo, kol parengė įdainavimus — jos intonacija švari ir įtikinanti, išlyginta, visa balso apimtis ramiai plaukia, balsas skamba švariai kaip krikštolas. Lyrinės koloratūrinės spalvos mielai klausomasi. Dainavime nesijautia įtampos.

Ypač įdomus arijų įdainavimas su orkestro palyda. Čia mėgėjamai ras labai gražias arijas. Kalėdų proga galės padovanoti ir savo artimiesiems.

Įdainuotos arijos šių operų: Adriana Lecouvreur — muz. F. Cilea; Mefistofele — A. Boito, Perlų ieškotojai — G. Bizet, La Boheme — G. Puccini ir La Wally — A. Catalani.

Kitoje pusėje: Mergaitės troškimas ir lietuviška daina — abi Fr. Chopin; Kur prapuolė tas kelelis ir Abejonės — Al. Kačanausko, Ne margi sakalėliai — J. Tallat Kelpšos, Tykia, tykia, viena liaudies daina, harmonizuota Br. Budriūno, ir Dobilėlis — A. Vanagaičio-V. Jakubėno.

Solistė Janina Liustikaitė

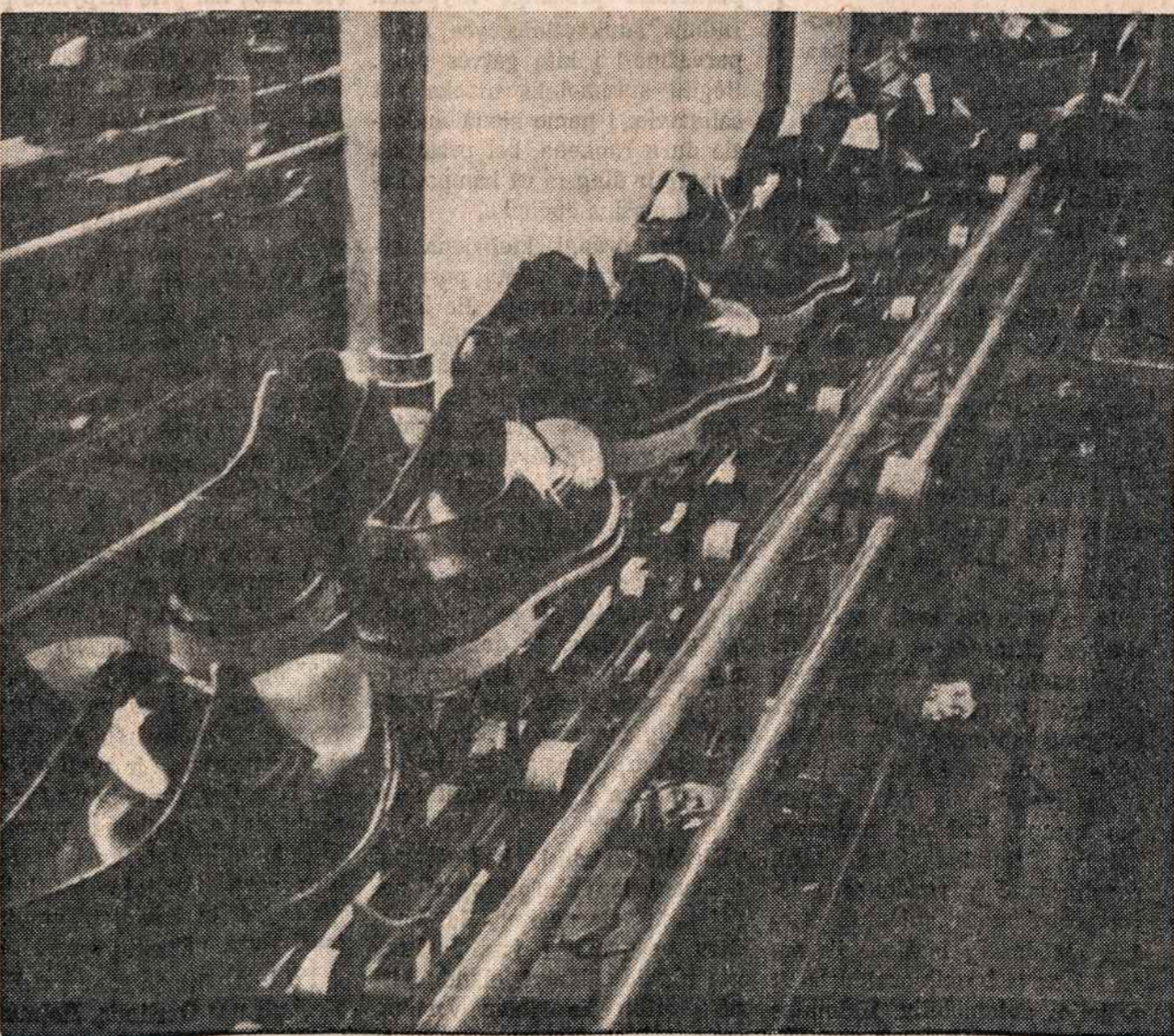
Arijos atliktos gana įdomiai, kruopščiai išstudijuotos. Solistė parodo visą balso techniką. Paskutinei gal reikėtų kiek "prieskonio" pridėti. Šiaip ji atliktą gerai, tik kažko trūksta. Antroje arijoje įdomiai atliktą stacato technikinės tirados, kurias solistė lengvai nugalė.

Ypatingą dėmesį reikia atkreipti į orkestrą. Jis susigrojęs ir aukšto darnumo, kaip reikėtų orkestruose būna.

Solo dalykai taip pat apgalvotai atlikti. Bendrai imant, plokštelė būtų dar geresnė, jei solistė būtų pateikusi naujus dalykus. Nors solistė juos atlieka labai jautriai, bet visa daugiau ar mažiau yra pažįstama.

Aplanko vienoje pusėje yra pačios solistės nuotrauka, kitoje — lietuvių ir anglų kalba trumpa solistės biografija, įdainuotų dalykų sąrašas.

Klausytojai bus tikrai dėkingi už taip vertingą dovaną — arijų ir dainų plokštelę.

Ir Lietuvoje fabrikai gamina batus, bet juos išveža į tolimąją Rusiją...

NEW HAVEN, CONN.

A. L.R.K. Mot. s-gos 33 kuopos susirinkimas įvyko rugsėjo 15 A. Plečkaitienės namuose. Susirinkimo protokolais priimtas be pataisų I apskrities suvažiavimą New Britain, Conn., spalio 13 kuopos atstovėmis išrinktos Emilija Šaulienė, Aleksandra Šaulienė, Angelė Jonyrienė ir Albina Lipčienė. Paraginta rašyti į pašalpos ir pomirtinės apdraudos skyrius.

Tėvų-mokytojų susirinkimas rugsėjo 18 atvyko du trečdaliai tėvų ir visi mokytojai. Pasukutinio susirinkimo protokolais perskaitė Vlada Žemliauskienė. Tėvus apie mokyklos reikalus informavo A. Lipčienė. Mokytojų užregistruota 22. Reikalingi keturi mokytojai. Šiuo metu turima tik trys. K. Tautvydas dėl susidėjusių aplinkybių mokytojų negalėsiančių. Mokytojų yra Ald. Rygelytė, Gita Merkevičiūtė ir jau ketvirtus metus mokykloje dirbanti Gintarė Ivaškienė. Visos mokytojos dalyvavo mokytojų studijų savaitėje praėjusią vasarą. Mokyklos vedėja išrinkta A. Lipčienė, išdininku Z. Merkevičius ir tėvų atstove Jadvyga Kronkaitienė. Patalpomis ir šiais metais leisita naudotis amerikiečių mokykloje. Pamokos vyksta nuo 10 v. ryto iki 12:30 val. Mokyklą išlaiko tėvai, apsidėdami mokesčiais. Vietos bendruomenės skyrius nepajėgus remti, bet prisidėjo padengti išlaidoms, siunčiant G. Merkevičiūtę į mo-

kytojų studijų savaitę. Svarstant mokesčių ir algų klausimus, mūsų jaunosios mokytojos pasisiūle dirbti net be atlyginimo! Mums nieko nereikia, tik atvežkit savo vaikus lietuviškai mokyti, — pasakė Aldona R. Neabejotina, kad mokytojų studijų savaitė, ypatingai jauniems mokytojams, daug davė.

Vyriausiųjų mokinių grupei kas antrą šeštadienį numatyta kviešti kalbėtojus įvairiomis temomis. Jau eilė asmenų pasižadėjo. Spalio 5 kalbėjo Augustas Ramanauskas, ėjęs įvairias aukštas pareigas Lietuvoje. Jis pasakojo apie lietuviškas mokyklas rusų caro priespaudos laikais. Paskaita išklaudyta su dideliu susidomėjimu. A. Bariūtė rašo: "Ramanauskas paliko man didelį įspūdį. Jis pasakė, kad lietuvis visada pasiliks lietuvis, o ne italas, ar jis nori, ar ne. Bet jis gali būti draugas italui. Papasakojo, kaip jis pats lankė mokyklą Lietuvoje priespaudos metu." R. Barius: "Ramanauskas kalbėjo apie mokslą Lietuvoje. Pa-

sakojo, kaip rusai uždarė lietuviškas mokyklas ir uždraudė spaudą. Pats lankė rusišką ir slaptą lietuvišką mokyklą. Į mokyklą eidavo šešias dienas per savaitę. Lietuviai vyrai buvo narsūs!" D. Merkevičiūtė: "...mum papasakojo apie lietuvišką mokyklą rusų laikais. Pats lankė tokias slaptas mokyklas. Vieną sykį rusai, suradę tokią slaptą mokyklą, suėmė mokytoją, o vaikam liepė eiti namo. Mokytoją uždarė į kalėjimą ir norėjo vesti į teismą, bet jis pabėgo į Ameriką... Rusai visai bandė lietuvių kalbą išnaikinti, bet nesėkė. Rašė lietuviškas knygas rusiškam raidim ir dalino veltuvai lietuviams, bet lietuviai jų neskaitė, o degino..."

L. Lipčius papasakojo, kaip sunku buvo mokytis lietuvių kalbos, rusam valdant Lietuvą, kaip lankė ir rusų ir lietuvišką slaptą mokyklą. Papasakojo apie seną mokytoją, kuri labai neįdomiai mokė kalbą. Tais laikais buvo tikima, kad siurbėlės gali pagydyti žmones. Ji turėjo jų kelis puodus. Sudėjęs juos ant stalo, pradėdavo pamoką. ei policija užeidavo, ji sakydavo, kad visi čia susirinkę serga ir ji juos gydanti. Kitas kalbėtojas — J. Rygelis. Jo kalbos tema — partizanų kovos.

Šv. Kazimiero lietuvių parapij 40 valandų atšvaitai prasidėjo spalio 4. Pamokslus lietuviškai ir angliškai sakė tėvas T. Žiūraitis, O.P. Spalio 6 lietuviškose mišiose vietos moksleivių ateitininkų kuopelė dalyvavo organizuotai. Į atšvaitų užbaigimą žmones atvykti sutrukdė miestų vykęs Kolumbo dienos paradas, bet, nežiūrint to, žmonių prisirinko nemaža. Kunigų svečių dalyvavo 9. Susirinkusiem suteiktas Šv. Tėvo palaiminimas.

Moksleivių ateitininkų susirinkime spalio 6 dr. Vaidevutis Mantautas pravedė įdomų pasikalbėjimą aktualiais klausimais. Reikia pagirti jaunimą už jų aktyvią veiklą. Dr. Elonos Vaisnienės pasėta sėkla ne tik išaugo gražiu augalu, bet ir duoda gerų vaisių. Kuopai šiais metais pirmininkauja Gita Merkevičiūtė, sekretoriauja Vaiva Vėbraitė. Gruodžio 8 kuopa kviečia studijų dienai N. Anglijos jaunimą — skautus ir ateitininkus. Pagrindiniais kalbėtojais pakviesti E. Sužiedėlis ir A. Saulaitis, S. J. Klebonas kun. A. Zanavičius jau pažadėjo didžiąją parapijos salę, o motinos ir prijaunčios moterys, įvertindamos jaunimo pastangas ir veiklą, pasižadėjo pasirūpinti maistu ir vaišėmis. Kuopai aktyviai padeda studentai Aldona Rygelytė ir Tomas Plečkaitis.

Kun. dr. B. Gauronskas, buvęs Sv. Andriejaus parapijos klebonas New Britain, Conn., iki paskutinio kunigų pakeitimo parapijose talkins mūsų klebonui savaitgaliais, kaip a. a. kun. dr. Vladas Goras darydavo.

Stasės ir Antano Leikų sūnus Vidminas, elektros inžinierius, rugsėjo 20 susituokė su Rūta Aksentyte iš Ansonijos. Abu Leikų vaikai sudarė lietuviškas šeimas. Violeta, dukte, ištekėjusi už Algirdo Gruodžio ir augina tris dukrytes.

Albina Lipčienė

Keary, N. J.

Skausmingosios Dievo Motinos lietuvių parapija lapkričio 3, sekmadienį, iškilmingai pagerbs savo dvasios vadus kun. R. Tamošiūną (Thompson) ir A. Zemeikį.

Kun. R. Tamošiūnui sukan-ka kunigystės dešimtmetis, o kun. A. Zemeikiui — penkmetis.

Kun. R. Tamošiūnas, pirmasis vikaras, per dešimtmetį šioje parapijoje daug nuveikė. Rūpinasi vienuolynu, parapiinės

BALSUOK ŠĮ KARTĄ KAIP NUO TO PRIKLAUSYTŲ TAVO VISAS PASAULIS!

Mūsų žmonės sunkiai dirbo daugelį metų, steigdami savo bendruomenes, statydami savo namus ir bažnyčias, augindami savo šeimas, ir tuo užtikrino Amerikos galybę ir charakterį. Dabar jie nori išsaugoti tą savo sunkiu darbu užtarnautą indėlį. Jie nori naudotis savo darbo vaisiais, gyvendami saugioje kaimynystėje ir saugiuose namuose.

RICHARD NIXON yra nusistatęs visa tai apsaugoti, prižiūrėdamas visų įstatymų teisėtą ir teisingą vykdymą, kad kiekvienas amerikietis, nežiūrint jo kilmės, galėtų gyventi atmosferoje taikos, gerbūvio ir saugumo.

RICHARD NIXON yra nusistatęs apsaugoti mūsų šalį nuo komunistų ir kitų, kurie siekia skaldyti mūsų višiuomenę ir griauti mūsų laisvųjų institucijas. Jis praelyje buvo griežtas santykiuose su vietos ir užsienių komunistais, jis tokiu bus ir ateityje.

RICHARD NIXON visada rėmė laisvo apsisprendimo principą visoms tautoms.

RICHARD NIXON ir toliau rems komunistų Baltijos kraštų užėmimo nepripažinimo politiką.

RICHARD NIXON yra nusistatęs garbingai baigti karą Vietname, lygiai kaip prezidentas Eisenhower baigė karą Korejoje.

Balsavimo dieną, antradienį, lapkričio mėn. 5 dieną balsuok už RICHARD M. NIXON ir SPIRO T. AGNEW.

United Citizens for Nixon-Agnew, Nationalities Division
Willard Hotel, Washington, D.C.

Los Angeles, Calif.

Los Angeles skaučių vakaras įvyks spalio 26 d. 7 val. vak. šv. Kazimiero parapijos salėje.

Juliaus Jodelės iniciatyva spalio 27, sekmadienį, 1 val. popiet šv. Kazimiero parapijos salėje šaukiamas visuotinis tėvų susirinkimas Jaunimo sambūrio organizavimui aptarti. Taip pat kviečiamas ir jaunimas. Bus diskusijos ir valdybų rinkimas.

Juozo Daumanto šaulių kuopos narių susirinkimas šaukiamas lapkričio 3, sekmadienį, 12 val. 3675 Monon St., K. J. Karužų svetainėje. Po susirinkimo kavutė.

Balfo vakaras įvyks lapkričio 9, šeštadienį, 7:30 val. vak. šv. Kazimiero parapijos salėje. Programą duos "Vakaru Aidų" ansamblis, vadovaujamas Onos Metrikienės. Režisierius — Algimantas Žemaitaitis.

Tradicinis Birutiečių balius įvyks lapkričio 16, šeštadienį, 7:30 val. vak. šv. Kazimiero parapijos salėje.

Kun. L. Delininkaitis, gyveniąs Romoje, atvyko į Los Angeles ir sustojo pas savo pusėsėrę Elena Butkienę.

Vincė Jonuškaitė — Leskaitienė svečiavosi pas sūnų ir marčią, gyv. Anaheim, Calif. Ta pačia proga buvo pakrikštytas Zaurių pirmgimis sūnus Dovydo Aleksandro vardu. Krikšto apeigas atliko prel. J. A. Kučingis.

Jurgis Peteris, sulaukęs 69 m. amžiaus, širdies liga mirė rugsėjo 28. Spalio 1 palaidotas šv. Kryžiaus kapinėse. Nuliūdime liko žmona Janina, sūnus Viktoras ir kiti giminės. Lž.

BALTIMORE, MD.

Suaugusių klubo susirinkimas buvo spalio 13 po 8:30 v. mišių mokyklos salėje. Aptarti ateities veiklos planai iki gegužės mėn. Nauju vicepirm. išrinktas Leonardas Bridickas ir raštininkas Paul Grossis.

Lietuvių posto 154 jautienos kepsnio puota buvo spalio 20. Žmonių atsilankė labai daug, ir visi linksmai praleido laiką. Pietūs prasidėjo 1 v. ir baigėsi 6 v.v. Loterijoje daug kas laimėjo gražių daiktų.

40 valandų atšvaitai šv. Alfonso bažnyčioje iškilmingai atšvėsti spalio 20, 21, 22. Bažnyčios altoriai buvo skoningai papuošti. Giedojimo didysis parapijos ir mokyklos vaikų chorai. Atšvaitai prasidėjo sekmadienį 11 v. iškilmingomis mišiomis ir baigėsi antradienio vakare mišiomis ir procesija.

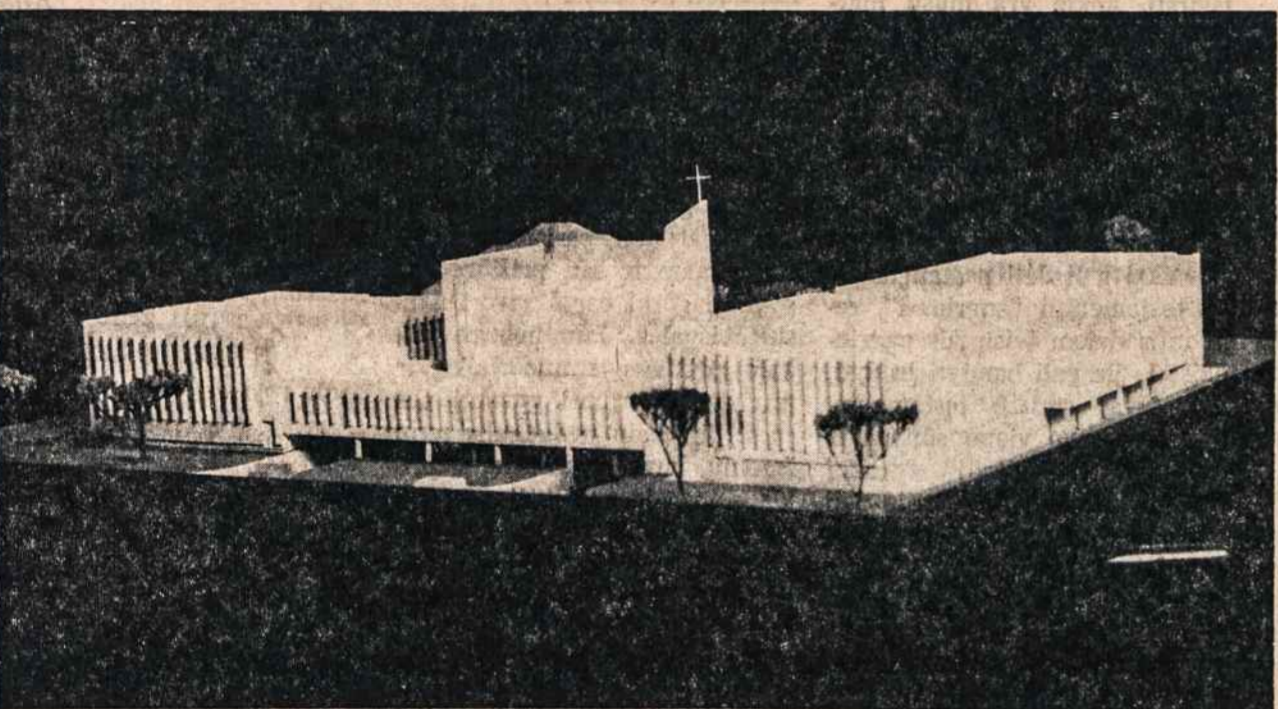
Autobusų streikas jau tęsiasi keturias savaites. Žmonės neturi kuo važiuoti į darbą, į mokyklą, į miestą. Visi laukia,

kad streikas greičiau pasibaigtų.

Halloween vakarą suaugusių klubas rengia spalio 26 šv. Alfonso mokyklos salėje. Visi nariai raginami dalyvauti. Geriausiom kaukėm ir kostjumam bus duodamos premijos.

Parapijos metinė vakarienė bus lapkričio 10. Šokiam gros J. Lekevičiaus orkestras. Visi kviečiami kuo gausiausiai dalyvauti šioje vakarienėje, nes tai bus proga susitikti senus pažįstamus. Tuo pačiu paremsite ir parapiją.

Alvina Kisielienė-Kissell, anks-tesnės kartos lietuvė, staiga mirė spalio 12. Velionė buvo gimusi ir augusi Baltimorėje. Buvo malonaus būdo moteris, dalyvavo visuose parengimuose. Gedulingos mišios už jos vėlę buvo spalio 15 šv. Alfonso bažnyčioje. Palaidota Glen Haven kapinėse. Nuliūdime liko vyras Petras, dukrelė Darlen, sesuo Ona ir broliai Vladas ir Leonas. **Jonas Obelinis**

Kultūros Židinio pradinio plano modelis, darytas archit. Adolfo Tyliaus. Planuojama salė, lituanistinės mokyklos patalpos, organizacijos kambariai, biblioteka, meno galerija, spaustuvs, redakcijų bei administracijų patalpos, kopyčia, vienuolynai. Šis planų modelis bus toliau vystomas ir tobulinamas, tiek viduj, tiek išorėj.

Mielas Lietuvi, JAU LAIKAS — paremk Pranciškonų pastangas pastatyti

KULTŪROS ŽIDINĮ NEW YORKE

Pranciškonų Kultūros Židinytarnaus visiems lietuviams dėlto visų prašome kiek galint didesne auka prisidėti prie jo STATYBOS FONDO.

TEVAMS PRANCIŠKONAMS BROOKLYNE (BUILDING FUND)

Siunčiu auką ..... statybų fondui ir prašau įrašyti mane (mūsų šeimą / mūsų mirusiuosius) į:

Garbės fondatorius (\$1000) Fundatorius (\$100)

Amžinuosius narius (\$500) Rėmėjus (mažesnė auka)

Pasižadau iš viso paaukoti ateityje statybų fondui.....

ADRESAS ..... Zip Code .....

Visoms aukoms atskaitoma mokesčiai (Tax Deductible)

ŽINIOS IŠ KANADOS

Ilgasis Padėkos savaitgalis praėjo puikiose nuotaikose. Siemet Toronto gali džiaugtis ilgu, šiltu, nepaprastu rudeni. Spalio vidury temperatūra dienos metu pakildavo beveik iki 80 laipsnių. Žmonės tuo naudojos ir savaitgaliais vis dar važiuodavo į "kurortus". Padėkos savaitgalis pareikalavo iš kanadiečių 76 žmonių aukų, nors pranašauta, kad reikės tik 72.

Kanada jau turi "sukontraktavusi" 2000 čekų-slovakų iš Vienos. Buvo nusiųsta speciali komisija į Vieną, kur buvo susitelkę pabėgėliai iš Čekoslovakijos ir kurie laukė paaškejimo pačioj Čekoslovakijoje. Dalykam "paaiškėjus", dabar jie pradėjo normaliai važiuoti į Kanadą. Kanada juos veža net spausminiais lėktuvais.

Montrealio prancūzai vis organizuoja ir kelia savo balsą. Dvi grupės susivienijo ir kels reikalavimus Quebecui tapti "laisvam", t.y. atsiskirti nuo visos Kanados. Separatistų vadas Rene Levesque, sako, kad federalizmas yra baigtas. Tai bus sprendžiama provincijos rinkimuose. Dabartinės dvi partijos yra už pasilikimą federacijoj su kitomis provincijomis, kurios ir sudaro Kanadą.

Kanados Lietuvių Diena siemet vyks Toronte spalio 26-27. Ši diena tai nėra kokia parapiinė ar vienos kurios bendruomenės šventė, kaip tai būna kur nors Amerikoje. Čia ji vyksta kasmet vis kitoje vietoje. Ir tikrai susidaro didelė šventė, kur suvažiuoja keli tūkstančiai lietuvių. Vyksta susipažinimo vakaras — balius, masiniai susirinkimai didelėse salėse su didele programa, meniniai parengimai. Dalyvauja ne tik kanadiečiai, bet atvyksta ir daug Amerikos lietuvių iš kaimyninių kolonijų ir net iš toliau. Siemet į šią šventę atvyksta ir Clevelando šokių grupė "Grandinėle".

Literatūros vakaras, ruoštas Lietuvių Enciklopedijos, To-

mokyklos išlaikymu, jaunimo katekizacija, spauda ir kitais svarbiais dalykais. Trečios kartos lietuvis. Kalba ir pamokslus sako lietuviškai.

Kun. A. Zemeikis, antrasis vikaras, — jaunimo vadas. Be bažnyntinių pareigų, aktyviai veikia jaunimo tarpe: suorganizavo didelį jaunųjų vyčių būrį, skautus, sportininkus. Mielas ir malonus visuose parapijuose reikaluose. Antros kartos lietuvis, iš jaunų dienų kalbėjęs tik lietuviškai.

Lapkričio 3 ruošiamas sukatutininkų pagerbimas įvyks parapijos salėje 6 val. Bus akademija ir vakarienė.

Tikimasi turėti daug svečių ir gausiai parapiečių.

J. Mėl.

ronte įvyko spalio 6. Dalyvavo Pulgis Andriusis, Bernardas Brazdžionis, Antanas Gustaitis ir Stasys Santvaras. Vakarą atidarė ir trumpai su kiekvieno kūrėjo gyvenimo brožais supažindino Toronto L.E. atstovas Aug. Kuolas. Susidomėjimas literatūros vakaru buvo didelis — talpi Prisiškėlo parapijos salė vos pajėgė sutalpinti visus atsilankiusius. Vakarą, su įvadu ir padėkos kalbom, užtruko apie tris valandas. Toronte bendruomenės ir susirinkusių vardu padėkos žodį tarė L.B. vicepirm. Step. Kairys.

Stelmokų šeima iš Boston, Mass., lankėsi Toronte ir svečiavosi A. Norkaus šeimoje. Stelmokienė ir Norkienė esančios klasės draugės iš jaunystės laikų. P. Stelmokas, atvykęs į JV, beveik nuo pat pirmųjų dienų verčiasi nekilnojamo turto pirkimo ir pardavimo tarpininkavimu.

Kun. Raimondas Tamošiūnas

Kun. Alfredas Zemeikis

IŠ VISUR

— **Argentinoje** siemet išleista albuminio formato 72 puslapių informacinė knygelė apie Lietuvą ispanų kalba — Lithuania — Historia, Arte y Cultura. Apie 10 turinio puslapių skirta geografijai, apie 22 psl. — istorijai, trys puslapiai — lietuvių susiorganizavimui ir išeivijos akcijai prieš Lietuvos okupaciją, o likusioji dalis — apie įvairias lietuvių meno šakas. Knygelės aplanke nurodytas leidėjas — Argentinos Lietuvių Jaunimas. Iš tikrųjų tai yra Argentinos lietuvių jaunųjų aktyvistų darbas, atliktas su Vliko finansine parama spausdinimo išlaidoms apmokėti. Redaktorius prof. J. Paršelis (28 m. amžiaus) įžangoje nurodo, kad mintis išleisti toki leidinį kilusi Argentinos lietuvių jaunimo studijų savaitėje, 1967 m. vasario mėnesį, dalyvaujant ir JAV, Vokietijos, Brazilijos, Urugvajaus ir Venecuolos lietuvių jaunimo atstovams. Redaktoriui tą sumanyimą įvykdyti padėjo H. Levanavičius, R. Paršelis, Irena Veličkaitė Simanaušienė, dr. J. Simanauškas, Alicia Zienka. (E)

— **"Tėvynės Sargo"** numeris sukaktuviniais laisvės kovos metais išeis padidintas.

— **Marina Gorodeckaitė**, prieš keletą metų baigusią sociologijos mokslus Venecuolos universitete, siemet Londono universitete apgynė tezę "Išeivijos antrosios kartos asimiliacija" ir įgijo daktaro laipsnį. Ji pakviesta dėstyti sociologiją St. John's universitete Newfoundland. (E)

— **Vidurinių mokyklų moksleiviai D. Britanijoje**, kurie mokėsi lietuvių kalbos sekmadieninėse mokyklose ar privačiai, praėjusiais metais buvo paskatinti, kad baigdami mokyklą laikytų lietuvių kalbos egzaminą. Siemet tokius egzaminus sėkmingai išlaikė trys lietuviai abiturientai: P. Viržintas iš Nothinghamo, A. Vitkauskas iš Bradfordo ir A. Paukštytė iš Londono. Londono Lietuvių Namų Bendrovės direktorius inž. S. Nenortas visiem nusiuntė pasveikinimo laiškus ir po čekį. Čekiai — tai Lietuvių Namų Bendrovės valdybos iš anksto pažadėtos premijos moksleiviam, kurie mokosi lietuvių kalbos. D. Britanijos vidurinių mokyklų atestatuose lietuvių kalbos išlaikyto egzaminų pažymys įskaitomas lygiai kaip ir bet kurios kitos "antros svetimios kalbos" pažymys. (E)

— **Argentinoj** leidžiamas Eitos biuletenis ispanų kalba jau išėina reguliariai kas du mėnesiai: 2 ir 3 numeriai apėmė gegužės-birželio ir liepos-rugpjūčio mėnesius. Kiekviena numeryje yra 16-20 "tekamosios informacijos" temų, liečiančių padėti Lietuvoje. (E)

HARTFORD, CONN.

Kuopos susirinkimas

Rugsėjo 8, po vasaros atostogų pertraukos, LKMS 17 kuopos susirinkimas nebuvo gausus narėmis, bet jame sutvarkyti įvairūs kuopos reikalai.

Atostogas vienos narės praleido linksmiai, o kitos turėjo liūdesio ir skausmo valandų.

Gegužės 16 Dievas pašaukė pas save mūsų mielą Agnytę Stanwyck, buvusią pirmininkę ir gyvą pobūvių šeiminkę. Skausme liko 3 dukros, jų šeimos, sesutė sąjungietė O. Medonienė su šeima ir kiti.

Birželio mėn. mirė A. Tamošaitienė. Nuliūdime paliko dukterį sąjungietę A. Rukienę su šeima, vaikaitį kun. Ruką.

Rugpjūčio 26 po ilgos ir sunkios ligos nuėjo į amžinybę kuopos įkūrėja, pirmoji pirmininkė Antanina Spelienė. Jos kūnas buvo parvežtas iš Arizonos

ir palaidotas Hartforde šalia be-siilsinio vyro. Skausme liko 2 sūnūs, marčios, vaikaičiai, sesutė sąjungietė K. Adymt, seserėnaitė, kuopos finansų raštininkė S. Karr, jos šeima ir kiti artimieji.

Už kiekvieną mirusią narę buvo užprašytos mišios. Narės jas palydėjo į amžino poilsio vietą. Likusius jų artimuosius nuosirdžiai užjaučiam.

Užbaigus susirinkimą, už mirusias nares buvo sukalbėta malda.

Metinė šventė

Spalio 6 d. 17 kuopos 53-oji metinė šventė praėjo nuotai-kingai, su mišiomis ir bendra-narių komuniu. Mišias už gyvas ir mirusias nares aukojo

kun. A. Karalis. Po mišių bažnyčios svetainėje buvo pusryčiai. Juose dalyvavo dvasios vadovas klebonas J. Matutis, kun. A. Karalis, seselės pranciškie-tės, narės ir daugiau svečių.

Sventės pusryčius malda pradėjo kleb. J. Matutis. Kalbėjo ir sveikino kun. A. Karalis, seselės pranciškie-tės, pasi-džiaugdamos mūsų lietuviška veikla ir linkėdamos ir ateity taip pat veikti. Svečias Pranas Katilius iš Scrantono savo jautrioje kalboje pabrėžė, kad čia gražiai veikiama ir kad buvo su-jaudintas lietuviškom mišiom. Garbingą svečią pristatė Sriup-ša, taip pat palinkėjęs kuopai veikti ir ilgai gyvuoti. Dar kalbėjo ir sveikino J. Grinius, L. K.S. pirm. Pusryčiuose trumpai (dėl mišių priežasties) dalyvavo ir vargonininkas muz. J. Petkaitis.

Svetainė buvo išpuošta rūtomis, kurias išeidami svečiai ir narės išsinešė į namus.

Kuopos valdyba nuosirdžiai dėkoja dvasios vadui kleb. J. Matučiui, kun. A. Karaliui, seselėms pranciškie-tėms, visiem svečiam, narėm už dalyvavimą šventėje, šeiminkėm už darbą, narėm už aukas, Andriui Pateckui už paaukotus išspausdintus bilietus.

17 kuopos valdyba

Šio mėnesio 26, šeštadienį, Hartforde, Hotel America patalpose, Connecticut Pavergtųjų Tautų Komitetas ruošia iškilmingą banketą. Koncertinę dalį atliks žinoma pianistė Julija Rajauskaitė-Sušienė. Kalbės prof. Dobrianski iš Washingtono, buvęs gubernatorius J. Lodge ir miesto majoras A. Uccello. Pažadėjo dalyvauti eilė politikų.

Komitetas atlieka gana didelį darbą, rengdamas kasmet protesto susirinkimus ar demonstracijas, paruošdamas tūkstančius laišku ir pamfletų prieš komunistinį pavergimą. Šiais metais dėl Sovietų invazijos į Čekoslovakiją buvo demonstracija, Hartfordo miesto centre suvedinant Sovietų vėliavą. Surinkta per 10 tūkstančių para-

WORCESTER, MASS.

Moksliečiai ateitininkai pirmame susirinkime rugsėjo 19 išrinko naują valdybą: Zuzana Pauliukonytė — pirmininkė, Kęstutis Pauliukonis — vicepirmin., Paulius Gavelis — išdininkas, Onutė Vaitkutė — sekretorė.

Jaunūčiai ateitininkai pirmą susirinkimą sušaukė rugsėjo 28 d. Valdybą išrinkta: Laima Pauliukonytė, — pirm., Paulius Vaitkus — sekretorius, Zita Babickaitė — išdininkė.

Lapkričio 9 d. Maironio parke moksliečiai ateitininkai rengia studijų dieną tokia tvarka: registracija — 1 v. ir atidarymas, dr. R. Kriaučiūno paskaita: "Rask laiko dešimčiai dalykų", diskusijos su pertrauka. Po vakarienės bus šokiai su meline programa. Lapkričio 10 bus bendros mišios šv. Kazimiero bažnyčioje, po mišių — iškilmingas posėdis ir kavutė.

Registruotis šiuo adresu: Zuzana Pauliukonytė, 47 Mendon St., Worcester, Mass., 01604, tel. 755-6422.

Moterų Sąjungos 69 kuopa rugsėjo 3 Aušros Vartų parapijos salėje turėjo savo mėnesinį susirinkimą. Pirmininkė Antonia Wackell jį pradėjo malda. Maldose buvo prisimin-

Testamentas

Vienas vyriškis rašo testamētą:

"Milijoną palieku žmonai, pusę milijono dukteriai, pusę milijono motinai, tris šimtus tūkstančių sūnui..."

Staiga nustoja rašęs ir sako: — Palauk, palauk, bet iš kur aš paimsiu tokią krūvą pinigų?

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojams. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Mrs. M. L. Šveikauskas — Attorney-at-Law, Co-operative Bank Plaza, 1864 Centre St., West Roxbury, Mass. 02132.

NESANTAUKA DĖL TURTO Klausimas

Mūsų sūnus vedė amerikietė iš turtingų namų. Šeimoj buvo viena duktė — mūsų marti — ir trys sūnūs. Motina mirė, kai dukteriai tebuvo 17 metų. Duktė gyveno pas tėvą, kol jai sukako beveik 30 metų amžiaus Tada ji ištekėjo už mūsų sūnaus.

Dukteriai ištekėjus, tėvas gyveno vienas dideliuose namuose. Jis lankydavo vaikus, duodavo dovanų vaikams ir vaikaitėms. Šiaip neįkyrėdavo nė vienam. Sulaukęs 80 metų amžiaus, jis nutarė namus parduoti, nes jam sunku buvo pačiam juose gyventi. Kai buvo jaunas, turėjo visokių biznių, vėliau užsiimdavo "stocks and bonds" pirkimu bei pardavimu (vertybių prekyba). Susikrovė didelį turtą. Kai pradėjo sirguliuoti ir nebegalėti savęs prižiūrėti, jis kreipėsi į savo sūnus, prašydamas leisti jam pas juos apsigyventi. Apsigyveno pas vyresnįjį.

Prieš metus jis rimtai susirgo. Daktarai pripažino pilvo vėžį, bet operacijos nedarė, nes galys per operaciją numirti. Visi vaikai susitarė jį patalpinti į prieglaudą (nursing home). Taip ir padarė. Pinigų netrūko. Vaikai už jį mokėjo jo paties pinigais. Neseniai jis mirė. Paliko testamentą.

Pagal tą testamentą jis užrašė visą turtą mūsų marčiai — savo dukteriai ir vienam iš savo sūnų: po pusę. Paliko didelį turtą — virš pusės milijono.

Dabar kilo didelis ginčas tarp vaikų. Du sūnūs, kuriems tėvas nieko nepaliko, tuoj pasisamdė geriausią advokatą. Jie sakosi esą pasiryžę tūkstančius išleisti, jei yra reikalo, ir žada testamentą sugriauti. Mūsų marti ir tas jos brolis, kuriam tėvas paliko antrąją pusę savo turto, irgi žada pasiimti advokatą. Kiti du broliai sako pasistengsį reikalą užžestį bent 20 metų, kad tokiu būdu du kiti negalėtų ilgai savo palikimu pasinaudoti arba juo pasidžiaugti.

Mum būtų įdomu iš Tamstos išgirsti, kokie yra mūsų marčios ir jos brolio galimūnai pasilaikyti jiems paliktą turtą ir ką Tamsta patartumei jiems daryti.

Uošviai, New Jersey

Atsakymas

Testamentu nepatenkintieji vaikai gali dėti pastangas tėvo testamentui "sugriauti", remiantis dviem teisiniais pagrindais: 1. jie gali bandyti įrodyti, kad tėvas sudarė testamentą, būdamas savo vieno sūnaus ir dukters "neleistoj" įtakoj (undue influence), ir 2. jie gali bandyti įrodyti, kad tėvas, sudarydamas testamentą, buvo "nepilno" proto (not of sound mind). Jei tėvas tuo metu sirgo, jie gali su jo gydytojo pagalba bandyti įrodyti, kad dėl imamų vaistų jis nežinojo ką daręs.

Eg. K.

Philadelphijoje šv. Andriejaus parapijos atnaujintos salės atidarymo pobūvyje kalba Vytautas Volertas. Nuotr. K. Čikoto

SPORTAS

SEKMADIENĮ PRIEŠ WHITE PLAINS

Lietuvių Atletų Klubo pirmoji futbolo komanda po perelto sekmadienio pergalės lėtelėje pakilo vieta aukštyne ir dabar yra 5 vietoje su 6 taškais iš 5 rungtynių. Šį sekmadienį mūsų priešininku yra White Plains SC, turįs tiek pat taškų, bet užimęs 4 vietą geresnio įvarčių santykio dėka. Šios svarbios rungtynės įvyks Flushing Meadows parke, prie buvusios pasaulinės parodos. Pasiekiami iš Lawrence Ave., Flushing, L.I. Pradžią 2:30 val.

Esu tikra, kad Tamstų sūnaus uošvis, būdamas biznierių, savo testamentą buvo sudaręs pas advokatą, o ne naminiu būdu. Jo advokatas liudys, kad, jo nuomone, testatorius buvo pilno proto ir žinojo ką daręs. Toks advokato liudijimas Tamstų marčiai ir jos broliui bus labai naudingas.

Galiu Tamstas užtikrinti, kad palikimo negavę vaikai turi teisiškai "sunkią naštą". Jiems bus labai sunku tvarkin-gai ir gerai sudarytą testamentą sugriauti. Tėvas turėjo pilną teisę savo turtą paskirstyti taip, kaip norėjo. Teisiškai jis savo vaikams nebuvo "skolingas". Moralinis jausmas ir moralinė pareiga čia nevaidina vaidmens.

Nepatenkintieji vaikai, kurie yra pasiryžę neleisti turtą paveldėjusiems broliui ir seseriai "džiaugtis" tuo turtu per gali-mai ilgą laikotarpį, — gali tai padaryti. Jei jie negalės išlaikyti, jie gali šį reikalą "užžesti" teismuose, apeliuodami ir pan. Todėl šitokiais atvejais geras advokatas dažnai patars savo klientams baigti ginčus kompromiso būdu. Tamstų marti ir jos palikimą gavęs brolis neturėtų leisti šeimos ryšiams iširti tarp brolių ir sesers dėl pinigų, ypačingai kai jo visiem užtektų. Tačiau žmonėms tas pinigas dažnai yra toks brangus, kad, jei jo ir daug turi, negali išsivadinti nė cento.

Dar norėčiau pastebėti, kad Tamstų marčios uošvis, nors, matyti, ir buvo didelis biznierių, nemokėjo savo paties gyvenimo sutvarkyti. Man atrodo, kad jis galėjo savo didelių namų neparduoti, pasisamdyti tarnų namam ir sau prižiūrėti ir gyventi gerai pagal savo finansines išgales. Jam nebuvo reikalo priklausyti nuo vaikų ir prašyti jį priimti gyventi pas juos. Jis, kaip nedaugelis senų žmonių, buvo finansiškai nepriklausomas ir hereikalingas vaikų malonės. O dabar, jam mirus, tie vaikai tąsosi dėl palikto turto, ir šeimyniniai santykiai tarp jų iširsta.

Manau, kad tėvas būtų geriau padaręs, palikęs jiems mažiau turto ir daugiau žmoniškumo jausmo.

Šeštadienį mažučiai 3:45 val. žaidžia pirmenybių rungtynes prieš Doxa, o jaunučiai 2:30 v. prieš Hellenic. Abejos rungtynės įvyksta Kissena parke, Flushing, L.I.

LAK:YONKERS SC

2:0 (1:0)

Pamatę mūsų šūkių sudėtį, mažai kas tikėjosi laimėjimo. Nebuvo Klivečkos II, o taip pat ir sužeistų Trampo ir Mrozinsko. Visa laimė, kad priešininkas, atrodė, taip pat turėjo sunkumų sudėties atžvilgiu. Brolių Malinauskų įvarčiai ir davė mums pergalę. LAK žaidė šios sudėties: Jankauskas; Bandziukas, Remeza II, Budraitis, Kreicas; Vainius III, Vainius II; Malinauskas II, Šileikis, Markiet, Malinauskas I.

Ir vėl teko pasitikėti gyny-mu, nes žaidimas daugiausiai vyko mūsų pusėje. Remeza II su Budraičiu šį kartą per daug vargo neturėjo, prieš silpnesnį ir negudriai žaidžiantį priešininką. Gerai atrodė kairiu gyniku žaidęs Kreicas. Švarius vartus išlaikė užtikrintas Jankauskas, paėmęs kelis sunkius kamuolius. Aukštu lanku atskrendą kamuoliai vis dar jam sudaro problema. Viduryje aikštės neblogas, pažymėtina geros kondicijos, komandos kapitonas Vainius II. Keli jo betgi nevykę padavimai atgal, ir Jankauskas tik vargais negalais išvengė įvarčio ir sužeidimo. Puolimas be trijų nuolatinių žmonių. Šileikis sugebėjo prarasti veik kiekvieną kamuolį. Iš jaunių komandos atėjęs Markiet techniškai neblogas, bet gana lėtas. Jis ir paruošė pirmą įvartį. Jo gera padavimą Malinauskas I šaltakraujiškai paverčia įvarčiu. Antra įvartį pasiekia jo jaunesnis brolis, su Kreico gerai paduotu kamuoliu, pabėgęs nuo priešinin-ko gyniku ir iš pilno greičio paleistu nelaikomu šūviu. Taigi dar du pirmenybių taškai namie. Žiūrovai betgi manė, kad prieš White Plains reikės geresnio žaidimo, ypač kad nebus Remezos II. Tikimasi betgi vėl matyti Mrozinską ir Klivečką II.

Mažučiams šeštadienį paskirtos rungtynės dėl lietaus neįvyko.

Atletas

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

Šachmatų olimpiadoje, Lugano, Šveicarijoje, dalyvauja 54 valstybės, paskirstytos į 7 grupes. Pirmose rungtynėse, JAV komanda prieš Prancūziją vedė 2:1 su Reshevsky nutraukta partija geresnį padėty: Benko, antrojo lentos ir Robert Byrne, trečiojo — baigė lygiomis. Lombardy pelnijo visą tašką. Sov. S. - Meksika 3-0 (1), Čekoslovakija - Turkija 4-0, V. Vokietija - Brazilija 2-1 (1). Šachmatų olimpiada pasibaigs lapkričio 8 d.

Toronto šachmatininkai spalio 20 pradėjo savo individualinį turnyrą, suorganizuotą Prano Mačiulaitio iniciatyva.

Didžiojo Bostono p-bes laimėjo J. Curdo, pakrovęs 5-0 taškų, Har-tington 4½ (jam neteko susidurti su Curdo ir kitais aukštesnio "ratingo" lošėjais), Murphy 4 tš., A. Keyes ir Scheffer po 3½, Ignas Zalyš, K. Merkis, A. Leonavičius po 3 tš. Bostono lietuviai šachmatininkai buvo pasikvietę Igną Zalį, buv. Montrealio ir Quebeco provincijos čempioną ir šias pirmenybes. Zalui išpuolė praeiti stiprią ugnį. Su buvusiais Bostono čempionais Keyes ir Schefferiu jis užbaigė lygiomis ir visai panašu buvo, kad baigs lygiomis taipogi su laimėtoju J. Curdo, tačiau mažas netikslumas partijos baigėje nulėmė tašką John Curdo naudai.

Boylstono B komanda spalio 25 atvyksta į So. Bostono Liet. piliečių d-jos klubą, kuris susitiks su Lietuvių B komanda pirmose šio sezono tarpklubinėse rungtynėse. Lapkričio 1 Boylstono I-j rungtis "Championship" diviziono.

JAV įveikė Prancūziją 3-1, kai didmeistris S. Reshevsky laimėjo nutrauktą partiją su Bouterille. Antroje rungtynėse su Austrija JAV laimėjo 2½-1½

Evans 1-0 Duckstein
Benko 0-1 Prameshuber
Lombardy ½-½ Kinzel
D. Byrne 1-0 Niedermayer
Sovietai - Portugalija 3-0 (1)
Jugoslavija - Luxemburg 2½-½ (1)
Vengrija - Belgija 3-1
V. Vokietija - Rumunija 2-2
Argentina - Graikija 3½-½

Veliuonos parapijos choras 1910 m. su vadovu J. Kumečiu

IS SENŲ LAIKŲ

J. KUMEČIO CHORAS VELIUONOJE

Vargonininkas Jonas Kume-tis buvo gimęs 1861 Seredžiuje ir nuo 1881 vargonininkavo Veliuonoje. Jis ten buvo sukūręs gražų chorą. Choras buvo pasižymėjęs savo gražiomis dainomis bei giesmėmis. Kompozitorius St. Simkus, J. Kumečio giminaitis, rengdavo lietuviškus vakarus, pasikviesdavo ir Veliuonos chorą. Jie pasirodė tokiuose vakaruose Belvederio dvare, Ilguvoje, Panemunėje, Sakiuose, Gelgaudišky ir Jurbarke.

Į tuos choro parengimus suvažiuodavo nepaprastai daug žmonių — tūkstančiai. Jie su dainomis, giesmėmis ir vaidinimais žmonėse žadino tautinį susipratimą.

Pats Jonas Kumetis buvo knygnešys, Veliuonoje išvargoninkavo net 40 metų. Drauge su J. Naujaliu, Nacevičiumi ir kitais muzikais jis organizavo vargonininkų draugiją Kaune. Jo seseris sūnus Jonas Hodelis, buvęs vargonininkas Philadelphijoje, drauge su Ksaveru

Strumskiu, Pociumi ir kitais sukūrė vargonininkų draugiją Amerikoje.

Jono Kumečio anukė Lilija Stilsonaitė Sateikienė yra muzikė, vargonininkė ir mokytoja. Ji buvo pakviesta ir į Vargonininkų sąjungos suvažiavimą, kuris įvyko Darbo dienos savaitgalį Brooklyne.

Vienas iš Jono Kumečio sūnų buvo muzikas Justinas Kumetis, savanoris kūrėjas, mįrės Vilniuje kovo mėnesį.

Čia dedama nuotrauka yra daryta 1910 m. Viduryje sėdi Jonas Kumetis, choro vadovas. Iš tų choristų dalis yra gyvų. Vieni gyvena Lietuvoje, kiti — Amerikoje.

Nuotraukoje esu ir aš. Buvau dar maža ir jau deklamavau lietuviškuose vakaruose drauge su choro pasirodymais. Deklamavau Pr. Vaičiūčio "Nemuną". Ir kaip visa tai nutolę ir kaip visa virto gražiais prisiminimais!

Natalija Kumetaitė Stilsonienė

Pranešimas

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, jog Lietuvoje spalio 4, aprūpinta šv. sakramentais, mirė mylima mūsų mamytė URSULĖ ŽEMAITIENĖ. Nuliūdime paliko 3 dukteris, sūnų, 10 anūkų ir keliolika proanūkų.

Adelė Stramaitienė su šeima

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221

Prašau pratęsti prenumeratą 1968 metams.

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

DARBININKAS naujiem skaitytojams pirmuosius metus tik \$5.00. Visi kiti skaitytojai, kur begyventų, moka \$7.00

Už kalendorių \$.....

Siunčiu už prenumeratą \$.....

Spaudai paremti \$.....

Alfa Jeweler
A. USELIS
Garantuos laikrodžių taisymas
Aukso, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Puikūs importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.

Charm Beauty Shoppe
REGINA USELIENE — Tel. 497-8865
Pusmetinis sušukavimas. Kirpimas. Stilizavimas. Plaukų dažymas

267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

LIETUVISKŲ PLOKŠTELIŲ IŠPARDAVIMAS

Trys ilgo grojimo lietuviškos plokštelės už penkis dolerius

1. Lietuvos Senos ir Naujos Dainos: Įdainuota solistų ir choro 11 lietuviškų dainų: Mergužėle brangi, Metai, Pavasario linksmybės, Barbutė ir Pilypas, Šią naktelę, Prieš tolimą kelionę, Užstalės daina. Tinginė bobutė, Oi laukiau, laukiau, Oi, tu Jieva, Jievužė, Augu pas tėvelių, Stikliukėlis.

2. Suk, Suk Ratelį, Vilniaus tautinio choro ir solistų įdainuota 14 lietuviškų dainų: Suk, suk ratelį, Stok ant akmenėlio, Palankej, Bernelis tinginėlis, Mergaičių daina, Nida, Festivalinis valsas, Šeriau, šeriau sau žirgelį, Žaliojoj lankelėj, Melžėjėlės ir meistreliai, Dainelė apie tiltą, Per šilėjų jodau, Naktigonai ir Ramunėlės.

3. Kur Banguoja Nemunėlis, Sol. Algirdo Brazio, įdainuota 16 lietuviškų dainų: Kur banguoja Nemunėlis, Suviltas, Patekė aušrine, Siuntė mane motinėle, Pilu stiklėję, Kur bakužė samanota, Ilgesys, Kur tas šaltinėlis, Aria iš op. "Gražina", Tėve mūsų, Sveika Marija ir Svanta Naktis.

4. Lietuvos Kanklės: O. Mikulskienei vadovaujant įgrotas: Pas močiutę augau, Suktinis, Supinsiu dainužę, Pas motulę, Rugučiai, Lenciūgėlis, Naujienos, Sėjau rūtą, Siuntė mane motinėle, Kepurinė, Per girią, girelę ir Sveikas Jėzau.

5. Težydi Vėliai Lietuva, Lietuvos Vyčių choro, vadovaujant muz. Faustui Stroliai, įdainuota 17 lietuviškų dainų: Eišim girion, Beauštanti aušrelė, Vištos, Oi, motinėle, Mergaitė, Kas tas miežio grūdas, Gieda gaideliai, Per Klausučių ulytėlę, Laisvųjų daina, Man liūdina, Daina, daina, Vežė mane iš namų, Šią naktelę, Tu, mano motinėle, Pasisėjau žalią rūtą, Sėdžiu po langelių ir Vyčių himnas.

6. Lietuvos Aidai. Charles Daubaros akordeonu įgrotas 16 lietuviškų muzikos dalykėlių: Agonėlė, Siuntė mane motinėle, Palankėj, Laisvės varpo daina, Dzimdzi, Mikita, Atskrend sakalėlis, Ant kalno karklai siūbavo, Šią nedėlę, Plaukia Nemunėlis, Munšainiukas ir 5 lietuviškos polkos.

Iš šio sąrašo išsirinkus tris ilgo grojimo plokšteles, mokama tik penki doleriai. Atskira plokštelė kainuoja 2 dol. (anksčiau buvo parduodamos po 4 dol.). Nori įsigyti papigintų plokštelių, prašomi rašyti: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

Persiuntimui pridedama 50 c.

AUTOMOBILIŲ PATAISYMO ir NUDAŽYMO
reikalais kreipkitės į gerai patyrusius mechanikus, kurie sąžiningai atliks visus darbus.

Mantel & Doren, Inc.
83-12 Cooper Avenue
Glendale, N.Y. 11127
Tel. 894-4188

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

LIETUVISKOS PLOKŠTELĖS PAPIGINTOM KAINOM

Keturios ilgo grojimo lietuviškos plokštelės už penkis dolerius

1. Tėvynės Meilė Nemari, A. Dambrauskaitės įdainuota 13 lietuviškų dainų: Ramunės daina, O naktužė rami, Pradalgiuose, Liepė tėvelis, Dobilėlis, Na, tai kas? Tulpės, Tėvynės meilė nemari, Jau atėjo rudenėlis, Kam šėrei žirgelį, Sėdžiu po langelio, Oi berneli vienturi ir Vakaras.

2. Lietuvių Tautiniai šokiai, Svedo ansamblio ir Aitvarų kvarteto 14 lietuviškų šokių: Aštuonytis, Landutė, Lenciūgėlis, Sukčius, Linelis, Jevaro tiltas, Klumpakojis, Kalvelis, Sadutė, Žiogelis, Vakarūškos, Audėjėlė, Mikita ir Suktinis.

3. Žibuoklės, L. Stuko moterų seksteto įdainuota 14 lietuviškų dainų: Ruduo, Gėlių daina, Vėl gegužės naktis, Avietėlė, Man ne vistiek, Joninių daina, Daina apie tiltą, O, ramunėle, pasakyk, Aunu, aunu baltas kojas, Myliu tave, Plaukia sau laivelis, Kai ateis pavasarėlis, iš op. "Birutė" Sesutėlės — Ielijėlės ir iš op. "Dana" moterų choras.

4. "Lietuvos Atsiminimų" 25 m. Jubiliejaus koncertas: su solistais ir choru įdainuota: Tėviškės namai, O, ramybe, Oi berneli vienturi, Avietėlė, Myliu tave, Man ne vistiek, Palikta šalis, iš op. "Eglė žalčių karalienė", Lietuva, iš op. "Gražina". Taip pat "Dominikas ir Motiejus, ir jų draugas Timotiejus".

Sios 4 lietuviškos muzikos ilgo grojimo plokštelės gaunamos už penkis dol. Paskiros plokštelės kainą 1.50 dol. šių plokštelių yra nedidelis kiekis (anksčiau buvo parduodamos po 4 dol.). Nori įsigyti prašomi kreiptis: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

Prisiuntimui pridedama 50 centų.

FAITH
Universal šermūnėnėje laidotuvės yra tikėjimo paliudijimas.

"Praying Hands" by Albrecht Dürer

universal FUNERAL CHAPEL, INC.
52nd Street at Lexington Avenue
Ray Kerbelis, Dir.
PL 3-5300

PARDUODAMA VAISTŲ LABORATORIJA ir ofisas. Plačiai žinomi vaistai bei mostis nuo reumatizmo. Labai pelninga įmonė. Rašyti: P. Deken, North Sta., P.O. Box 9112, Newark, N.J. 07104.

H. W. MALE
MEN—GUARDS full and part time immediate employment Peekskill - Ossining area steady all year round no exp and no agency fee apply in person 9 AM - 5 PM or call collect 914 - 452-2450 — Interstate Security Service 62 Market St. Poughkeepsie N. Y.

WOMEN work near home, will train light factory work 7 AM to 3:30 PM and 3:30 PM to Midnight. Premium pay for eve shifts — Cosmetic Firm — air conditioned. Liberal benefits, near 241 St. Subway

NICE PAK PRODUCTS INC.
150 North McQuesten Pkwy.
Mt. Vernon, N.Y.

GENERAL FACTORY WORK
Day shift Steady work
Nice working conditions work near home — apply in person SILVER LAKE COOKIE CO. INC. — 1299 North Grand Ave. Baldwin LI.

MECHANIC for CONSTRUCTION EQUIPMENT
Experienced in Diesel & Hydraulics. Excellent wages. Paid: fringe benefits, major medical, life insurance, vacations, holidays. SANTAGATA EQUIPMENT CO. 480 Atwood Ave. Cranston, Rhode Island.

EXP. CABINET MAKER
for cabinet work steady work, nice working conditions. Salary depending on ability. Work near home. B.F.D. CABINET MAKER, INC., 554 Westbury Ave. Carle Place L.I. (516) ED 4-7722

WANTED
assistant bookkeeper
full time, benefits. Call 456-0300 from 8 to 4:30, ask Mr. Lohman.

Introduction to Modern Lithuanian. Puikus lietuvių kalbos vadovas su 40 pamokų gramatikos priedu, skaitymais ir žodyneliais. Tekstas ir paaškinimai anglų kalba. Nemo-kantiem ar nedaug mokantiem lietuviškai — puiki galimybė išmokyti. Parengė L. Dambriūnas. A. Klimas ir W.R. Schmalstieg. Išleido lietuvių pranciškonai Brooklyne. 479 psl., kietais viršeliais. Kaina 7 dol.

Labai naudingas priedas pradedantiems mokytis lietuvių kalba: Lithuanian Reader for Self-Instruction. Parengė W. R. Schmalstieg ir A. Klimas. Kaina 1 dol.

DARBININKAS 910 Willoughby Ave. Brooklyn, N. Y. 11221

H. W. FEMALE
OPERATORS EXPD.
Singer mach. - for ladies robes Steady - good pay - Union benefits ALLEGRO GARMENTS INC. 3611 14 Ave. Brooklyn TR 1-0818 Work near Home

Work near home EXP. OPERATORS ON HAIR PIECES — steady work, nice working conditions. CARUSEL PRODUCTS 9 White Street, Bklyn. Call 497-1000 ask for Mr. Ramon.

EXP STITCHER
For General Factory Help
Day shift steady nice working conditions REX VENETIAN BLIND CO. 18 Fellows Street Boston Mass. 617 - 427-0402

EXP. OPERATORS
Do A Full Garment
Steady work, nice working conditions work near home WOMAN'S HABERDASHERS 53-19 Woodside Ave. Woodside — Mr. Liss 898-2000

PACKERS ON CONTAINERS
No experience necessary. All shifts day afternoon & evening 8-4, 4-12, 12-8 — steady work nice working conditions — SEALRIGHT COMPANY INC. Route 303 Orangeburg N.Y. (914) EL 9-3500.

EXP OPERATORS ON MERROW & SINGER machines for knits — steady fully air conditioned LOUIS C. BARILE CO. INC. 106-03 Liberty Ave. Ozone Park, Queens. Phone VI 3-7030

NURSING HOME
SHANES HOME FOR ADULTS
Owned and operated by Registered Nurse, good food, home cooking — Catholic Church within walking distance Upstate N.Y. Call (607) 397-5121 or write 10 Cook Street Worcester, N.Y.

Tel. (212) 441-3110 / 896-7743
BESTWAY TRAVEL AGENCY
Kelionės plačiame pasauly
WILLIAM R. BEST
84-14A Jamaica Avenue
Woodhaven, N. Y. 11421

Jei planuojate ką pirkti ar dovanoti — pirma gaukite katalogėlius apie rašomas, skaičiavimo mašines, radio, TV, magnetofonus ir kit. vokiečių ir vietinių firmų gaminius su labai sumažinta kaina. Klauskite: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N. Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

MEISTERISKA IR KULTŪRINGA NAMŲ APYVOKA

Pilnas namų apstatymas arba pavienis pasirinkimas papuošimui bet kuris baldas. — šie ir daug kitų iš Vokietijos importuotų baldų megamųjų apstatymui.

Vokiški importuoti baldai išimtinai gaunami

ADOLF SCHRAGER'S FURNITURE
336 East 86th Street — Tel. TR 9-0400
(Tarpe 1-mos ir 2-ros gatvių)
Mokėjimo sąlygos pagal pirkėjo pageidavimą

PIERMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI
Mūsų krautuvėse geriausios dešros
Kelionėi ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

Užėikite — įsitikinsite!

9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9

New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewood: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astorijs: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801

Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923

SERVICE

CANINE OBEDIENCE BY-KRAFT
Housebreaking problems correction obedience training results guaranteed. We come to your home — TW 7-4447

GENERAL COLLISION & INSURANCE WORK
412 90th Street Brooklyn
Bet. 4th and 5th Aves.
Expert fast clean work — Call TE 9-0161 — ask for JOE SCIOSCIA.

RAD'S MOVERS
2 MEN and VAN
REASONABLE RATES
LOCAL MOVERS
Call 649-1004

TRUCKING on Contract Basis — \$250 to \$300 per week Manhattan and L.I. City only. Same day service. WILLIAM BURKE TRUCKING CO. 507 W 52nd Street N.Y.C. — LT 1-7458

DWAN AUTO BODY INC. Reliable expert repairs on collision damage body & fenders, painting, estimates for insurance. Open 5 1/2 days a week 1404 Blondell Ave. TA 3-8755 or TA 3-8003 — ask for Frank Toscano.

EXP OPERATORS ON DRESSES
Steady, nice working conditions, Work near Home
BARON DRESS
402 5th Ave Bklyn, Tel. 768-5206

BOOKKEEPING OR AUDITING SERVICE for your Payroll and Income Taxes ALGROSS BUSINESS SERVICE 120-11 237th St. Cambria Hts. Serving Brooklyn, Queens and Long Island. Call: 528-4966

JOHN COESTER — Qualified Licensed Contractor for office, store, restaurant and home improvements. We do excellent work, reasonable prices. Call for free estimates — VI 9-5803

DISPLAY
B. COLEMAN JONES
INTERIOR DESIGNER
372 Central Park West
New York City
Call 866-6305
We Take Pride in Our Work

ALICIA BEAUTY SALON
Late Nite Thursday and Friday
We make women beautiful
394 Utica Ave., Brooklyn
Tel. 771-8590 Open Sunday

WHITE PLAINS FOR HONEYMOONERS
A Home Away from Home. Everything for the Honeymoon Couple. Catholic Church nearby. Call (914) WH 8-5351 — Mrs. Campbell.

METRO CONSTRUCTION CO.
General Contractors, specializing in all kinds of work. Hollywood kitchens, finished basements & alteration work — free estimates. Call 685-4738

Outstanding Buy Meat & Grocery near Pauling, N.Y. Established 75 years corner lot parking & building business 1st fl. 2 rented apartments, 2nd floor. Excellent income terrific opportunity 914-878-9992 Eves 914 BR 9-8416 Asking price \$55,000.

Kas norėtų skelbtis Darbininke prašomas skambinti: Glenmore 2 2923

LAISVĖS KOVOS METAIS

Kviečiame talkon DARBININKUI

DARBININKO administracija iš savo pusės daro visa, kad nereikėtų laikraščio kainos kelti. Palyginus su pirmąja kaina prieš 50 metų, DARBININKO prenumerata šiaudien turėtų būti triguba — apie 10 dol. Tuo tarpu DARBININKO skaitytojai gauna laikraštį už 7 dol. Tai pigiausias mūsų laikraštis.

Norėdama ir toliau už tą kainą DARBININKĄ išlaikyti, administracija šaukiasi talkos. DARBININKUI reikia naujų skaitytojų. Jų galima rasti, tik reikia pasiūlyti DARBININKĄ užsisakyti.

Tam tikslui dabar skelbiamas DARBININKO vaju ir naujiam skaitytojam daroma nemaža nuolaida.

Kas prisijus 2 dol., DARBININKĄ gaus iki šių metų pabaigos. Kas prisijus 7 dol., gaus 1968 ir 1969 metų. Kas suras 5 naujus prenumeratorius, gaus dovanai lietuviškų knygų už 10 dol.

Kviečiame užprenumeruoti DARBININKĄ sau arba artimiesiems, kurie DARBININKO dar neskaito. Paraginkite draugus bei pažįstamus, kad užsiprenumeruotų pagipintai arba prisidėkite auka, kad galėtume siuntinėti tiem, kurie nori skaityti, bet negali užsimokėti. Administracija gauna nemažai tokių prašymų iš kitų kraštų ir pačios Amerikos.

DARBININKO skaitytojų talka šiais 1968 reikšmingais metais surasti naujų skaitytojų padės administracijai ilgiau išsilaikyti nekeliat DARBININKO prenumeratos. Jei kiekvienas pasiryš prisidėti prie vajuus ir paieškoti naujų skaitytojų, nebus sunku to pasiekti.

Palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedama ši atkarpa. Prašome iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu: DARBININKAS — 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221

Prašau siųsti DARBININKĄ ..... metams

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Laikraštį užsakė .....

Siunčiu už prenumeratą \$..... aukų \$..... Viso \$.....

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Seniausia firma JAV-se oficialiai autorizuota
V/O Vnesheposyiltorgo priimti

DOVANŲ SIUNTINIUS

į Lietuvą ir USSR iš anksto apmokant muitą. Mūsų priytusių tarnautojų štabas garantuoja klientams:

TIKSLŲ IR NEKLAUDINGĄ PATARNAVIMĄ.
GREITĄ IR SAVO LAIKU SIUNTINIŲ ISSIUNTIMĄ.
VISI SIUNTINIAI APDRAUDŽIAMAI PAGAL VISĄ SIUNTINIO VERTE.
ISRŪPINAME GAVEJU PARASĄ APIE SIUNTINIO GAVIMĄ.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

yra autorizuota firmos PODAROGIFTS, INC. priimti dovanų užsakymus Sovietų gamybos prekėms ir piniginiams certificatams.

UŽSAKYMAI PAGAL PASIRINKIMĄ. ĮSITIKINKITE PATYS!

Aplankykite bet kurį mūsų skyrių JAV didesniuose miestuose, kur jūsų patogumui yra didelis prekių pasirinkimas.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106; Tel. 215-925-3455

SKYRIAI:

PHILADELPHIA, Pa. 19123 — 632 W. Girard Ave. WA 5-8878
BALTIMORE, Md. 21224 — 3206 Eastern Ave. DI 2-2374
SO. BOSTON, Mass. 02127 — 390 West Broadway AN 8-8764
CHICAGO, Ill. 60632 — 4102 Archer Ave. FR 6-6399
CHICAGO, Ill. 60622 — 2242 W. Chicago Ave. BE 5-7788
CLEVELAND, Ohio 44119 — 787 E. 185th Street 486-1836
DETROIT, Mich. 48210 — 6460 Michigan Ave. TA 5-7560
ELIZABETH, N.J. 07206 — 943 Elizabeth Ave. 354-7608
HAMTRAMCK, Mich. 48212 — 11415 Jos. Campau Ave. 365-6350
KANSAS CITY, Kan. 66102 — 18 So. Bethany AT 1-1737
LOS ANGELES, Cal. 90026 — 2841 Sunset Blvd. FR 9-8712
MIAMI, Fla. 33138 — 6405 Biscayne Blvd. FE 2-4908
MINNEAPOLIS, Minn. 55414 — 217 E. Hennepin Ave. 224-0829
NEW BRITAIN, Conn. 06052 — 97 Shuttle Meadow Ave. 731-8577
OMAHA, Nebr. 68107 — 5524 So. 32nd Street 749-3033
PARMA, Ohio 44134 — 5432 State Road GR 1-3712
PITTSBURGH, Pa. 15222 — 346 Third Avenue BA 5-5923
ROCHESTER, N.Y. 14621 — 683 Hudson Avenue OR 4-3930
NEW YORK, N.Y. 10003 — 101 First Avenue LO 4-7981
SAN FRANCISCO, Cal. 94122 — 1236 9th Avenue ME 3-1853
SEATTLE, Wash. 98103 — 1512 N. 39th Street 257-2113
SOUTH RIVER, N.J. 08882 — 168 Whitehead Ave. 798-3347
SPRINGFIELD, Mass. 01103 — 1840 Main St. 736-9636/RE 4-8354
WORCHESTER, Mass. 01604 — 82 Harrison St. LY 9-9163
TRENTON, N.J. 08611 — 730 Liberty Street 691-8423
VINELAND, N.J. 08360 — Parish Hall, West Landis Ave.

CENTRINĖ ISTAIGA NEW YORKE
220 PARK AVENUE SOUTH, cor. 18th STREET
NEW YORK, N. Y. 10003 — Tel. 212-982-8410

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJENOS

Vienuolynas GL 5-7068
Spaustuve GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

Kristaus Karaliaus šventės minėjimas bus ši sekmadienį, spalio 27 d., 12 v. tuoj po sumos, Maspetho lietuvių parapijos salėje, 64-14 56 Rd., Maspeth. Bus dr. Domo Jasičio paskaita ir muzikinė dalis. Rengia A L R K Federacijos Yorko ir New Jersey apskritis ir kviečia visus dalyvauti. Jaunimo organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis.

Liet. Fronto Bičiulių New Yorko skyriaus susirinkime spalio 18 buvo atsilankęs svečias kun. dr. J. Vaišnoras, kuris pokalbio formoje įdomiai papasakojo apie lietuvių kopyčios statymą šv. Petro bazilikoje Vatikane, apie Vatikano ir Sovietų Sąjungos diplomatinius santykius, apie lietuvių gyvenimą Romoje, naujo vyskupo galimybes. Susirinkime aptarti apygardos suvažiavimo reikalai.

Pranas Grušas, matematikas, gyvenęs St. Jose, California, ši savaitę su šeima atvyksta į New Yorką pasisvečiuoti. Čia jis yra gyvenęs prieš keliolika metų.

Aidų žurnalas dėl staigios brolio Didako Pauliukaičio mirties buvo susivėlinęs. Brolis Didakas Pauliukaitis buvo spaustuvininkas, spausdino visus žurnalus ir knygas pranciškonų spaustuveje Brooklyne. Jam mirus, teko persiorganizuoti. Žurnalas jau atspausdintas ir šią savaitę išsiuntinėjamas skaitytojams.

Laikrodininkas specialistas, lietuvis, išmokęs šio amato Šveicarijoje, taiso įvairių rūšių ir firmų laikrodžius. Darbas atliekamas naujaisiais metodais ir pačiom naujaisiom priemonėmis. Sureguliuojamas veltui. Pasiteiraukit prieš perkdami naujus ir apsaugokit nuo nesąžiningų pardavėjų. Adresas: John Pašukonio knygynas, 94-17 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. (Woodhaven Blvd. stotis). Darbo val. nuo 9 ryto iki 6 v.v. Tel. HI 1-7747.

LFB rytų apygardos suvažiavimas šaukiamas lapkričio 9 New Yorko Maspetho lietuvių parapijos salėje. Pradžią 1 val. popiet. Pirmas posėdis skiriamas organizaciniam reikalui, 3:30 v. popiet bus viešas simpoziumas tema — PLB penkmečio planas nuo III seimo iki IV seimo. Referentais bus A. Sabalis, V. Volertas, J. Gailiūšytė-Viestulienė, moderatoriumi — V. Vaitiekūnas. Vakare 7:30 v. toje pačioje salėje — partizanų prisiminimas, vakarienė, šokiai. Bilietus iš anksto galima gauti pas platintojus šiuo adresu: A. Kregždys, 85-39 90 St. Woodhaven, N.Y. 11421, tel. 846-0510.

Pirmo pasaulinio karo metais po Amerikos lietuvių kolonijas važinėjo Račiūnas, rodydamas "judamus paveikslus". Zinantieji ką nors apie jį prašomi parašyti Darbininkui: iš kur jis kilęs, ką rodydavo ir kur apsigyveno.

Karių ramovė lapkričio 30 rengia kariuomenės šventės minėjimą. Ta proga Kolumbo vyčių salėje Woodhavene rengiamas balius su minėjimo programa.

Darbininkas kitą savaitę dėl Visų Šventųjų šventės išeis tik vieną kartą — trečiadienį.

Nepamirškite spalio 26, šeštadienį, eidami gulti savo laikrodžius atsukti vieną valandą atgal. Tą naktį baigiasi vasaros šviesos taupymo sezonas.

Ridgewoode išnuomojamas butas iš 5 kambarių. Centralinis apšildymas. Prieinama kaina. Skambinti tarp 6-7 val. vakarais tel. EV 2-9443.

Lietuvių rajone parduodamas 3 šeimų namas. Naujas gazo šildymas. Arti Jamaica traukinio Crescent stoties. Vienas 6 kambarių butas jau lalsvas. Kitų dviejų butų nuoma padengia visas išlaikymo išlaidas, mokesčius ir skolą. Skambinti po 7 val. vak. (516) 536-4484.

Linden, N. J.

A.L.R.K. Moterų Sąjungos 53-čiai kuopai Lindene šiame sueina 50 metų nuo jos susiorganizavimo. A. Sukakčiai atžymėti lapkričio 10, sekmadienį, 3 val. popiet bus aukojamos mišios už gyvas ir mirusias nares. Mišias aukos kun. P. Totoraitis šv. Teresės bažnyčioje, Clinton St. ir Route 1, Lindene, N. J.

Iškilminga vakarienė bus Lietuvių Laisvės salėje, 340 Mitchell Ave., 4:30 val. popiet. Meninę programos dalį atliks žinomi ir visų mėgiami solistai Irena Stankūnaitė ir Liudas Stukas. Akomponuos prof. Juozas Stankūnas. Dalyvaus ir Birutės moterų sekstetas, vedamas S. Čerienės-Mulks.

Kalbės gerai žinoma sąjungietė Marijona Jokūbaitė iš New Haven, Conn. Ji yra ligametė Moterų Sąjungos veikėja ir buvusi centro pirmininkė, dabar einanti direktorės pareigas.

Vakarienis bilietas — 5 dol. Prie durų bilietai nebus parduodami. Patartina juos įsigyti prieš lapkričio 1. Informacijų reikalui kreiptis į kuopos pirmininkę Agnes Liudvinaitienę, 14 Palisades Road, Linden, N. J. Telef. (201) 486-8031.

Korespondentė

Padėka

LKM Sąjungos 29 kuopa spalio 6 surengė savo metinį rengimą, kuris praėjo gražioje jaukioje nuotaikoje. Svečių buvo iš visų apylinkių.

Dėkojame kleb. kun. J. Aleksioniui už globą ir tartus žodžius, buvusiam kleb. kun. N. Pakalniui — už tam momentui pritaikytą žodį; kun. L. Budreckui už skaitytą paskaitą, kurioje paryškino Bažnyčios sampratą; tėv. Petriui Baniūnui už atsilankymą; dvasios vadui kunigui A. Račkauskui, pagelbėjusiam rengti šventę ir pasakytą žodį; Petriui Sandanavičiui, pravedusiam programą.

Nuoširdus ačiū O. Pestinik, kuri taip tvarkingai pravedė loteriją. Dėkojame ir jai pagelbėjusiems: M. Mačienei, P. Sandanavičiui.

Dėkojame E. Sandanavičienei už pagalbą rengiant salę; bilietų platintojoms ir šeiminiškėms: P. Laurynaitienei, A. Smi-tienei, T. Bakšinskaitėi, S. Rukienei, E. Kezienei, P. Strimaitienei ir visiem svečiam už dalyvavimą rengime.

Valdyba

Toronto Prisiškėlimo parapijos studentų choro dalis — mergaičių choras. Diriguoja kun. Br. Jurkšas.

Studentų choras sutraukė daug žmonių į Darbininko vakarą

Šeštadienį, spalio 19, įvykęs Darbininko koncertas sutraukė gana daug publikos. Diena buvo baisi — lijo ir lijo. Salė irgi sunkiai surandama, bet štai per 500 žmonių klausėsi Toronto Prisiškėlimo parapijos studentų choro. Tas choras ir sutraukė visus. Visiems buvo įdomu, kaip jis dainuos.

Choro dainuoja 58. Visi jauni, paskutiniųjų klasių aukštesniosios mokyklos mokiniai, studentai. Dirigavo kun. Bronius Jurkšas, akomponavo Linda Marcinkutė (trečios kartos Kanados lietuvaitė).

Visiems pasiliko mįslė, kaip vadovas kun. Br. Jurkšas sugebėtuos tuos žmones pritraukti prie choro. Turi kažkokią stebuklingą lazdelę, kuri suveda juos visus repetitijom ir darbui.

Choro padirbėta

Jis susidainavęs, susidrausminęs, lankstus ir jautrus dirigento mostui. Balsai gražūs. Jaunystė ir entuziazmas dar juos neša.

Šešiolikos dainų programa

Į sceną išėjo apsirėngę koncertiniais drabužiais: mergaitės baltom ilgom suknelėm ir raudonom rožėm prie krūtinės, vyrukai su raudonais švarkais.

Dainavo pirma bendrai šias dainas:

Mes su rūtom — D. Andriulio, kur lūgūs laukai — Tallat-Kelpšos, Oi tu ieva, ievužė — liaudies daina — M. Petrausko, Tykiai, tykiai — N. N. (šią dainą solo dainavo akompaniatorė Linda Marcinkutė, kuri tuo pačiu metu

ir chorui dirigavo, pianu palydėjo kun. B. Jurkšas), Drinking Song iš "The Student Prince" — S. Romberg.

Mergaičių choras padainavo: Rūtelių darželis — J. Svedo, Barkarolė iš "Hoffmanno pasakų" — muz. J. Offenbacho (baletą šoko R. Kryžanauskaitė), Rid — Rito A. Raudoniko, Plaukia sau laivelis — St. Simkaus.

Duetą — Du artistus — P. Alkantaro — padainavo K. Jasiūnas ir D. Sablinskas. Daina komiška, ir jie interpretavo, pritaikydami prie dainos ritmo, pamėgdžiodami amerikietišką interpretaciją ir šoki.

Pabaigai mišrus choras atliko: Balandžiai — K. Kavecko, Pradės aušrelė aušti — harm. B. Būdiūno, Siltas gražus rudėnėlis — J. Gruodžio, Motušė — liaudies daina — M. Petrausko, Karvelėlis — Č. Sasnausko (solo L. Marcinkutė), Vergų choras iš "Nabuko" — G. Verdi.

Dainavo choras be pertraukos. Dainavimas užėmė truputį daugiau nei valandą. Iš visų dainų geriausiai nuskambėjo: Oi tu ieva, ievužė ir Balandžiai.

Kodėl himnai?

Kažkodėl choras pradėjo Amerikos himnu. Čia neįprasta, kad taip koncertus pradėtų. Paskui teko per visą koncertą bijoti, kad neužmirštų baigti Lietuvos himnu. Pabaigai ir jis buvo pagiedotas.

Sako, ten Kanadoje viskas pradedama himnu. Na, kita šalis, kiti papročiai, kita karalienė. Čia gi "šteitai" — prie koncerto eina tiesiai. Manau, kad toks paprotys patriotizmo nesumažina niekam.

Apie šviesas

Choras mėgo apsišviesti — pakeisti šviesas, tai raudoną, tai mėlyną, violetinę. Čia gal irgi Kanados paprotys. Tokiam chorui reikėtų atsakyti to šviesos efekto. Choras toks jaunas, tai ko bijoti parodyti choristų veidus. Jei ten dainuotų vyresni žmonės, tada gal būtų šioks toks pasiteisinimas.

Kai pakeičiama šviesa, dainos nuotaikos neišryškina. Prie tos šviesos pirma reikia priprasti, o kai pripranti, žūrėk, jau kita šviesa. Tas šviesų kaitaliojimo beprasmiškumas pasirodė per "Barkarolę". Seną pritemdė mėlynai, tartum mėnesiena paliestų vandeniu. Štai mergina šoka baletą. Gaila, kad kažkas juda, bet kaip juda, nežinau. Pirmosios eilės paskui tvirtino, kad šoko gerai. Na, reikia jais tikėti.

O visai kas kita buvo, kai choras dainavo pilnom šviesom. Iš karto linksmiau ir gražiau.

Girdėti ir negirdėti žodžiai
Chorui persigrupuojant, Tėv. Leonardas Andriekus, pranci-

konų provinciolas, tarė žodį apie Kultūros židinio statybą. Jis priminė, kad šis jaunimas toks išaugo Toronte todėl, kad ten yra jaunimo namai.

Tarpe buvo dar du kažkokie skaitymai. Bet ką skaitė, deja, neteko girdėti, nes nebuvo garsiakalbių, o mergaitė nedrįso garsiau prabilti. Vieni sako, kad buvo Nixono telegrama, kiti tvirtina, kad Humphrey. Taip ir neteko sužinoti, kas ką skaitė. Kas buvo antras raštas? (Gal PLB pirmininkas J. Bachunas sveikino Darbininką ir dėkojo, kad taip rėmė seimą!)

Dėkui už koncertą

Pabaigus koncertą, po visų bisavimų į sceną užkopė Tėv. Petras Baniūnas, Darbininko administratorius. Už jo stovėjo nuolatinės rėmėjos su gėlėmis. Po gėlių puokštę įteikta pianistei, baletui šokėjai, gi choro vadovui — knyga.

Tėv. Petras Baniūnas aiškiai ir paprastai padėjo už dainą, už drąsą, kad nesibijojo atvykti tokį ilgą kelią, ir prisiminė kultūros židinį. Baigė trumpą žodelį, visus kviesdamas vaišintis ir linksmintis.

Visa programa su kalbom užtruko apie pusantros valandos. Pilnai užtenka šeštadienio vakaro koncertui, kai po jo eina šokiai, vaišės.

Šokiai buvo, daug kas šoko, svečiavosi iki vidurnakčio.

Visi apsidžiaugė choru, jo gražia jaunyste, pasidžiaugė, kad choras lietuviškas. Ir visi pasidrasino ir svečius padrašino — dainuokite. Jum ši kelionė pareikalavo daug darbo, o su darbu pamatėte, kaip reikia tubulintis.

Choras, pernakvojęs naktį, išsigiedrinusį sekmadienį lankė New Yorko miestą, buvo užėjęs net į Radio City ir vakare išvyko į Torontą.

(p.)

Newark, N. J.

Pagerbtas Newarko lietuvių parapijos klebonas

Kun. Jonas Scharnus, kuris 1938 birželio mėn. buvo įšventintas į kunigus ir paskutiniu laiku buvo Kearny — Harrison, N.J., lietuvių parapijos klebonas, dabar yra perkeltas į Newarko lietuvių parapiją klebonu. Spalio 20 Newarko lietuvių parapijos salėje, lietuvių organizacijų atstovų nutarimu, dalyvaujant virš 300 žmonių, jis buvo pasveikintas ir gražiai pagerbtas. Naujam klebonui palinkėta laimės, geros sveikatos ir geriausio pasisekimo garbinėje dvasininko tarnyboje, keiliant lietuvių dvasią į kilnybę ir stiprinant lietuviųybę.

Klebonas Jonas Scharnus nuoširdžiai padėkojo už gerus linkėjimus ir sveikinimus. Jis gražiai vartoja lietuvių kalbą. Yra gimęs ir augęs Newark, taip pat čia ir mokėsis. New-

BOSTONO ŽINIOS

Bostono moksleivių ateitininkų susirinkimai įvyksta spalio 27, sekmadienį: jaunių — pas p. Aleksonius, 63 Home Park Rd., Braintree, Mass.; jaunesnių moksleivių — pas p. Ivaškas, 61 Alban St., Dorchester, Mass.; moksleivių — pas p. Vasius, 132 Rosemary Rd., Dedham, Mass.

Lietuvių radijo valanda Bostone veikia jau daug metų. Jau antri metai, kai jai vadovauja vilnietis advokatas Petras Viščinis. Radijo valandėlės lietuvių kalba atlieka didelį lietuvių išlaikymo darbą. Jų išlaikymui reikia lėšų. Šios valandėlės išlaikymui parengimas "Surum-Burum" yra spalio 27 Lietuvių Piliečių D-jos auditorijoje So. Bostone. Programoje: Juliaus Gaidelio sekstetas. Veiks baras, bus šokiai. Lietuvių klausytojai turėtų padėti išlaikyti tą programą. Tą atliks atsilankydami į šį rengimą.

TEVAS J. VENCKUS

BOSTONE VES MISIJAS

Pagaliau po dvejų metų vėl sulaukėme savoje parapijoje So. Bostone lietuviškų misijų. Jos prasidės spalio 27 ir baigsis lapkričio 2. Be to, atskirai bus pamokslai moksleiviams.

Tokios misijos šiuo metu yra reikšmingos ne tik religiniu, bet ir tautiniu atžvilgiu. Jei nebus lankomos lietuviškos pamaldos — apmirus lietuviškos parapijos. O su jom tada išnyks ir stiprus lietuviški židiniai.

Tad kviečiami visi kuo gausiausiai dalyvauti šiose misijose-rekolekcijose, nes jei nebus žmonių, tokios misijos lietuvių kalba gali būti paskutinės.

Misijas ves Tėv. J. Venckus, S. J. Jis yra didžio išsilavinimo žmogus, baigęs net tris fakultetus. Jis yra žemaitis veiviržiniškis. Gimnaziją pradėjo Telšiuose ir aukso medaliu ją baigė 1916 Voroneže. Teologiją studijavo Kaune ir baigė 1927 Olandijoje. Po to Kauno universitete studijavo biologiją ir gavo diplomą, 1944 baigė medicinos fakultetą Miunchene. Gerai moka 9 svetimas kalbas.

Mokytojavo Kauno jėzuitų gimnazijoje ir buvo gimnazijos inspektorius. Vėliau visą laiką profesoriavo: 4 metus Madrido universitete, 3 metus Scrantono, Pa., 3 metus Washingtone ir 13 metų Montevideo, Urugvajuje. Ten dėstė biologiją, buvo įrengęs laboratoriją ir vadovavo vėžio ligos tyrimėjimams. Planuoja įsirengti laboratoriją ir dabar statomam Jaunimo centre Chicagoje.

Dar Lietuvoje būdamas, jis jau sėkmingai vedė rekolekcijas moksleiviams, studentams ir inteligentijai. Kalbėjo jis ir Amerikoje, ir Urugvajuje, ir kituose kraštuose lietuvių ir kiltaučių visuomenei.

ED. PODOLAK

and his MERRY MUSICIANS orkestras

groja įvairius pramoginius šokius.

Vadovas Vytautas Prapuolenis

Kreiptis: 46 Tatman St. Worcester, Mass. 01607 — Telef. 756-2213

arko lietuviai juo patenkinti. Pasitikti ir jo ateities darbus.

Buvo ir meninė programa, kurią atliko "Dvi mamytės ir dvi dukrytės". Jos sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus ir tris liaudies dainas. Programą pravedė Kazys Šipaila ir kun. P. Totoraitis, kuris buvo susirgęs, bet pagerbimo dieną grįžęs iš ligoninės. Dalyviai buvo patenkinti, kad nebuvo kalbų: kalbėjo tik pagerbtasis klebonas Jonas Scharnus.

A. S. Trečiokas

NIXONĄ — Į PREZIDENTUS!

RICHARD M. NIXONĄ š.m. lapkričio 5 išrinkime Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidentu!

Kodėl? — Nes:

NIXONAS iš visų kandidatų turi daugiausia valstybinės patirties, kurioje parodė daugiausia sveikos politinės, ypač komunizmo atžvilgiu, nuovokos ir veiklos — būdamas nuo 1946 JAV kongresmanu, nuo 1950 senatorium, nuo 1952 iki 1960 JAV viceprezidentu.

NIXONAS vienas iš pirmųjų įžvelgė sovietinių agentų infiltraciją į JAV valstybės aparatą ir, būdamas priešamerikinei veiklai tirti komisijos narys, drąsiai demaskavo buvusį prez. Rooseveltto patarėją, Valstybės Dept. pareigūną Alger Hiss kaip JAV-ių paslaptis išdavinęsįjį Sovietams.

NIXONAS išėitį iš dabartinės padėties mato realią — derantis su Sovietais ir kitais komunistais iš pozicijos savo jėgos pajautimo, ne iš nusivertinimo ir Amerikos jėgų nusilpninimo.

NIXONAS Sovietų pavergtuosius visad vertino, kaip geriausius JAV sąjungininkus.

NIXONAS pavergtom Baltijos valstybėm pažįstamas kaip aktyvus jų rėmėjas, įsijungęs į Baltijos rezoliucijom remti komitetą, pasirašęs žygininkų "Appeal to the United Nations".

Lietuvi, kuriam rūpi viduje tvarka, JAV-ių prestižas ir saugumas, pasipriešinimas sovietinei agresijai ir viltys Sovietų pavergtom tautom, atlik savo pareigą — atiduok balsą už R. M. Nixoną!

LIETUVIAI UŽ NIXON - AGNEW: LITHUANIAN-AMERICANS FOR NIXON-AGNEW:

V. Abraitis
Prel. J. Balkūnas
Adv. V. Eanelis
Vl. Barčiauskas
Adv. St. Bredes Jr.
Inž. Ant. Bobelis
E. Cekienė
M. Galdikienė
Inž. J. Gasiliūnas
St. Gudus
V. Jonuškaitė-Leskaitienė
Inž. Z. Ž. Juriai
J. Juodis
K. ir M. Karečkaitė
Raim. Kazlas
Rom. Kezys
St. Krušinskas
Inž. K. Miklas
P. Minkūnas
P. Montvila
V. Paprockas M.D.
R. T. Alinskai

Br. A. Radzivanas M.D.
Inž. A. Sabalis
Inž. Vyt. Radzivanas
A. Senikas
J. Sirusas
Našt. Umbrazaitė
A. Vakselis
L. Virbickas
Prof. Dr. A. Vasys
P. Wytenus
Vit. ir M. Žukauskai
Inž. J. Ardys
J. Jurkus
Prof. dr. A. Klimas
Prof. dr. A. Musteikis
Kun. V. Dabušis
I. Giedrikienė M.D.
Inž. St. Giedrikis
A. Gustus
Inž. J. Il. Dlišai
P. Lanys
J. Puronas

Inž. V. Mėltnis
A. Masonis
Dr. R. Šomkaitė
J. Paknyas
M. B. Raugas
Inž. V. Volertas
J. Stiklorius
V. Kvetkas
V. Balčiūnas
Inž. V. Bražėnas
L. Garšienė
Inž. A. Dzikas
J. Gailen D.D.S.
J. Janis D.D.S.
John Shoukimas M.D.
Adv. Leo Mazotas
J. Z. Strazdas
Dr. P. Vileišis
J. Kapočius
G. Karosas
A. Trečiokas

RADIO PROGRAMOS

Lietuvos Atsiminimų Radio Valanda
NEW YORKE
šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD
1330 Kil. 97.9 Mg. Fm. Direktorius
Dr. Jokūbas J. Stukas, 1016 Schieffer Rd. Hillside, N.J. 07205; tel. 201-289-6878.

Laisvės žiburys — NEW YORK —
Lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjai: Antanas Mažeika VI 5-6332 ir Romas Kezys TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.